Դ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1109 ՁՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 16 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1887 (Ն. Տ.) 28 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1887 10 ՄՈՒՀԱՐՐԻՄ 1305

20 ՓԱՐԱ (ՄԻՆՉՈՐ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ)

ԵԼԱՓԱԿ ԿԱՄ ՈՐԵՎԻ ԻՄԷՆ ԴՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂՎԻ,
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Գալաթիա, Նորատունկեան-խան

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ (ՄԻՆՉՈՐ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ	համար	Տարեկան	դահեկան արժէք	160
»	»	Վեցամեայ	» »	80
»	»	Կիսամեայ	» »	40
Գաւառաց	»	եւ տեղական թղթատարով տարեկան	» »	240
Գաւառաց	համար	եւ տեղական թղթատարով վեցամեայ	» »	120
Օտար երկիրներ, տարեկան			Ֆրանք	56
»	»	վեցամեայ	»	28

Դուրս զրկուած լրագրոց համար ծախքը նոր գնորդներուն վրայ է. Խմբագրութեան զրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չտրուիր։

Les annonces sont reçues à l'Eastern Agency place Karaköy Deirmen Han Constantinople

Կ. ՊՈԼԻՍ, 16 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, 1887

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Սոֆիա, 23 սեպտ.

(Պաշտօնական). — Կառավարութիւնն աղդու միջոցներ ձեռք կառնու աւազակութիւնը զսպելու համար։ Մի քանի ուղեւորք և Թղթատարը ձերբակալեցան Իշդիմանի ճամբուն վրայ։ Աւազակները կը հալածուին։ Ռիլօ լերան հրոսախմբին մէկ մասը ձերբակալեցաւ։ Նոյն լերան վանքը կը գտնուի ընդ պաշտպանութեամբ բազմաթիւ ոստիկանաց։

—Լոնտոն, 23 սեպտ.

Վիէննայէ և Պերլինէ անդլ. լրագրաց ուղղուած հեռագիրը երկիւղ կը յայտնեն թէ համաձայնութիւն մը կը դոյանայ Թուրքիոյ և Ռուսիոյ միջև, վերաբերմամբ օսմ. զօրավարի մը առաքման ի Պուլկարիա։ Դիտել կուտան սակայն թէ պուլկարական խնդրոյն լուծումը մի միայն Թուրքիայէն և Ռուսիայէն կախում չունի։

—Սոֆիա, 21 սեպտ.

Թէև Պուլկարիոյ ընդդիմադիրը կուսակցութեան պետերը կը յայտարարեն թէ Կառավարութեան ի գործադրած տնօրինութեանց պատճառաւ իրենք ձեռնպահ պիտի մնան ընտրութեանց մէջ, բայց Կառավարութիւնն այլ և այլ կողմերէ տեղեկագրեր կառնու, ծանուցանող թէ Պ. Զանքովի և Պ. Քարավէլովի բաղմաթիւ գործակալը կը շրջին երկրին մէջ, իրենց կուսակցութեան շահերն յառաջացնելու համար։

—Լոնտոն, 24 սեպտ.

Թայմս կ'իմացնէ թէ Բ. Դուռն որոշած է ուղղակի Ռուսիոյ հետ համաձայնիլ պուլկարական խնդրոյ կարգադրութեան եղանակի մը վրայ, որուն յետոյ կրնան յարել Տէրութիւնք։ Բայց Թայմս կը կարծէ թէ Ռուսիա չպիտի ընդունի, նախամեծար հաստատելով արդի կացութեան պահպանումը։

— Թայմսի Վիէննայի թղթակիցն հետեւեալ կերպիւ կը պատմէ Պ. Լէկի աւազակաց ձեռքն իյնալն ի Պուլկարիա։

«Անդլիոյ Եբեսպ. ժողովոյն անդամ Պ. Լէկ որ այժմ կ'ուղեւորի Պուլկարիոյ մէջ, մեծ վտանգ մը անցուց։ Մինչ օրսրդութեամբ կը զբաղէր Ռիլոյի վանքին մօտերն, ուր գացած էր ընկերակցութեամբ անդլիացի հիւպատոս Պ. Օ'Բրոնրի և նորա կնոջ, աւազակաց ձեռքն ինկաւ, որք զինք թողուցին երբ Պ. Լէկ պարգային յարմար խօսք մ'ընելով ըսաւ թէ ինք պարզապէս սպասաւոր մ'է, փրկանք վճարելու անկարող։ Աւազակներն ի զուր դրամ կամ թանկագին նիւթ փնտռեցին Պ. Լէկի վրայ։

—Սոֆիա, 21 սեպտ.

Պուլկար Կառավարութիւնը կ'ըսէ թէ Պ. Լէկի վրայ յարձակող աւազակները Զանքովականներ են, որք այս բանս ըրած են պուլկար Կառավարութեան դատին վնասելու դիտմամբ։

Պուլկարիոյ փոխառութեան խնդիրը դեռ եւս լուծում չգտաւ։ Թէ ի Լոնտոն և թէ ի Վիէննա, շատ ծանր պայմաններ կը պահանջուին։

Սոֆիայի շուրջ զինուորական փորձեր տեղի կ'ունենան յաճախ, Պուլկարիոյ մայրաքաղաքին վրայ յարձակող բանակ մը եւս մղելու առաջադրութեամբ։

Ընդդիմադիր կուսակցութեան գլխաւոր անդամոց արգիլուած է Սոֆիայէ մեկնիլ։ Պ. Քարավէլով իւր տան մէջ ոստիկանական հսկողութեան ներքեւ է, և Պ. Ռատոսլաւով տունէն դուրս չելներ։

—Կ. Պոլսէ կը հեռագրուի թէ Վեհ. Սուլթանին կառավարութիւնը վերջնապէս մերժած է իւրացնել Երնռօթ զօրավարը Պուլկարիա զրկելու ռուսական առաջարկը։

—Տէրտինատ Իշխանին քարտուղար Պ. Ֆլէյշման, որ այս միջոցիս Վիէննա կը գտնուի, ըսեր է խմբագրի մը թէ հիւպատոսաց ոմանց կէս-պաշտօնական այցելութիւնը առ Իշխանն յոյժ նպաստաւոր տպաւորութիւն մ'ըրին հանրային կարծեաց վրայ։ Ցաւեր է թէ Պուլկարիոյ ներքին վիճակն յոյժ լաւ է։ Կառավարութիւնն ալ կը ըսուայ ստուար մեծամասնութիւն մը չունիլ նոր Սոպրանյէին մէջ, հակառակ ռուսական ռուպլիներուն որք կը չռայլուին ամէն անոնց որք ընդդիմութիւն կ'ուզեն ընել։ Պ. Ֆլէյշման ծանուցեր է նաեւ թէ զինուորական կուսակցութիւնն, որ դեռ քանի մը շաբաթ առաջ անձնուէր էր Ալէքսանդր Իշխանին, այժմ կը յարի Տէրտինատ Իշխանին։

—Պ. Սդամպուլով ըսեր է Թայմսի թղթակցին թէ Պ. Քարավէլով եւ Պ. Զանքով իրենց կարծեցեալ ձեռնպահութեամբ չեն կրնար ծածկել իրենց հետեւողաց սակաւութիւնն։ Այդ հընարիմացութեամբ մարդ չի խաբուիր։ Պ. Սդամպուլովի համոզմամբ, Պուլկարիոյ ռուսասէր կուսակցութիւնն անկարեւոր տարբ մ'է։ Բուն ընտրական պայքարը տեղի պիտի ունենայ իրեն (Պ. Սդամպուլովի) և Պ. Ռատոսլաւովի միջեւ։ Այս երկուց կուսակցութեանց հիմնագիրը նոյն են սկզբամբ. տարբերութիւնը անձանց ոմանց վրայ են լոկ, այնպէս որ առաջիկայ ընտրութեանց մէջ Պ. Սդամպուլով յաղթանակէ թէ Ռատոսլաւով, Պուլկարիոյ ընդհանուր քաղաքականութիւնը չպիտի փոխուի։ Պ. Սդամպուլով յարեր է թէ ինք գիտէ որ Պ. Հէդրօվօ, Պուլբէչի ռուս դեսպանը, մեծաքանակ դումարներ կուտայ Ռուսիոյ կուսակցաց ի Պուլկարիա։ Ասոր ապացոյց է ռուսաստրաց ոմանց վարած չռայլ կեանքն, որոց ապրուստի կանոնաւոր միջոց մը չունենան հանրածանօթ է։

—Սոֆիայի հրաժարեալ գերման ընդհ. հիւպատոս Պ. Թիլման ծանոյց Պուլկարիոյ արտաքին դործոց նախարարին թէ իւր յաջորդ Պ. Այխպէրկը անուանուած է։ Ասոր կը հետեւի թէ գերման Կառավարութիւնը փակել կը նկատէ Ռուսճուգի խնդիրը։

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Բէռլին, 22 սեպտ.

Ի պատիւ իւր անդլիացի հիւրերուն տուեալ հացկերոյթի մը մէջ, Բիդերը ծովակալը բաժակ առաջարկեց Վիքտորիա Թագուհւոյն կենաց, և Էտիմպուրկի Դուքսը՝ Ֆրանչ Եոզէֆ կայսեր կենաց։ Յետոյ Էտիմպուրկի Դուքսը բաժակ մ'եւս առաջարկեց սիրարիր բանիւք ի պատիւ Աւստրիոյ Նաւատորմին, բացատրելով Անդլիոյ և Աւստրիոյ-Հունգարիոյ բարեկամական յարաբերութիւնները։

—Պերլին, 23 սեպտ.

Բրէտիէ Նոյէյեէն, ի Բարիզ ռուսական փոխառութեան մը կնքման համար տեղի ունեցած բանակցութեանց վրայ խօսելով, գերման դրամատէրաց պատեհ առիթ մը կը համարի Ռուսիոյ երկրական այս նոր գործողութիւնը՝ ձեռքէ հանելու համար ռուսական արժէթղթերը։

—Պերլին, 23 սեպտ.

Պիզմարք Իշխանին Լբբրեւ բրուսիացի նախարար պաշտօնավարութեան քսան և հինգերորդ տարեդարձին առթիւ, ամէն լրագրերը կը յիշեցնեն արժանիքն անմահ նորարարութիւնն, որոյ անունն անբաժանելի կերպիւ կապուած է ներկայ դարուս մէջ Գերմանիոյ ամենափառաւոր գործին հետ։ Լրագրերը շէշտելով ցոյց կուտան Պիզմարք Իշխանին գործունէութիւնն ի պահպանումս խաղաղութեան, և բացարձակ վստահութիւն կը յայտնեն գերման ազդին ճակատագրոյն տնօրինման վրայ, այժմեան յոյժ դժուար ժամանակիս մէջ։

—Հռոմ, 21 սեպտ.

Ումպերդօ Թագաւորն, 1870 սեպտ. 20ի (իտալացի զօրաց Հռոմ մտնելուն) տարեդարձին առթիւ Հռոմի քաղաքապետութեան կողմէ իրեն ուղղեալ շնորհաւորական հեռագրոյ մը պատասխանելով, հեռագրաւ շնորհակալութիւն յայտնեց, և բաւ թէ այդ յաւերժաբիւրատակ աւուր առթիւ կը կրկնէ իւր բարեմաղթութիւններ որպէս զի Հռոմ, 1870 սեպտ. 20ին սկսած նոր դարագլխոյն մէջ, վերագտնէ իւր նախկին մեծութեան փայլը։ Թագաւորը կը յայտնէ թէ իւր այգերագոյն բաղձանքն այժմ սքանչելապէս կը կատարուի։ Ի մասոյ բարեբախտ պատեհութեամբ մը (Պապին եկեղեցականութեան յեսնամեկին առթիւ,) Հռոմ ցոյց պիտի տայ աշխարհի թէ իւր հաստատութեանց կանոնաւոր զարգացմամբ կընայ պատուաւոր և ապահով հիւրընկալութիւն մ'ընել ամէն անոնց որք պիտի դան յարգանք մատուցանել Պապին, և միանդամայն լինել ազատ և հզօր ազգի մը մայրաքաղաքը։

—Վիէննա, 22 սեպտ.

Թղթատարական պաշտօնեայ Զալեւսքի, որ 150,000 ֆիորին գողցած էր, ութամեայ շղթայակապ աշխատութեան դատապարտեցաւ։ Իւր մեղսակից համարեալ Նաթանսոն կինն ազատ արձակեցաւ։

—Գերմանիոյ դահաժառանգ Իշխանին վիճակին վրայ տրուած տեղեկութիւնք եւս քան զեւս անպատճառն են։ Իշխանին համար հարաւային կլիմա կը յանձնարարուի, և կ'ըսուի թէ Եգիպտոս պիտի երթայ յառաջիկայ ձմրան։

—Պելժիոյ Թագաւորը Լոնտոն գընաց, անգլիացի և պելժ ձկնորսաց միջեւ ծագած ծանր կռիւներուն երեւան եկող խնդրոյն կարգադրման համար։ Ն. Վեհափառութիւն ինք կը կատարէ իւր դեսպանին գործը։

—Ի Քոպէնհակ անդլիական նոր եկեղեցւոյ մը բացման արարողութիւնը կատարեցաւ անցեալ շաբթու մէջ, ի ներկայութեան Ուէլսյսի իշխանին, Զարին և այլ երեւելի անձնաւորութեանց, որոց հացկերոյթի մը տուաւ Անդլիոյ դահաժառանգ իշխանն իւր Օսբորն շրջանակին մէջ։

—Անցեալ շաբթու մէջ Բոդմատաթի նաւարանին ծովն իջաւ անդլիական նորաձև զրահաւոր մը, անդլիական զրահաւորաց մեծագոյնը, Դրէատ-Բրիտանը, 105 մեթր երկայնութեամբ, 22½ մեթրս լայնութեամբ, 14,940 տոկառաչափ, 12,000 ձիու ոյժով և 16½ մղոն արագութեամբ, զինեալ չորս խոշոր թնդանօթով, ութ միջին թնդանօթով և բազմաթիւ մասր թնդանօթով որք չատ արագ կրակ կ'ընեն։ Մէկ միլիոն օսմ. ոսկի ծախք եղաւ այս զրահաւորի համար։

—Մարքի Սուլթանն որոշեր է աւելցնել իւր զօրաց թիւն, և իւր բանակին նորոգ կազմակերպութիւնն յանձնել Ֆրանսացի սպայից։

—Իռլանտայի անդլ. կառավարութիւնը խստիւ յառաջ կը տանի հակաբառնէլեան պայքարն, որում ձեռնարկած է պահպանողական նախարարութիւն։ «Ազգային Դաշնակցութիւնը» փոխարքայական հրամանագրով ջնջուեցաւ Իռլանտայի գաւառաց ոմանց մէջ, ուր այս Ընկերութիւն ունէր աւելի քան 200 մասնաճիւղեր, որք իբրեւ հրապարակային մարմին այլ եւս գոյութիւն չեն կրնար ունենալ։ Խիստ հարուած մ'է այս ընդդէմ բառնէլեան կուսակցութեան, որոյ քաղաքական գործունէութեան հզօրագոյն միջոցն էր Ազգային Դաշնակցութիւնը։ Կառավարութիւնն իւր տնօրինութիւնը կարդարացնէ՝ յայտնելով թէ Իռլանտայի այն գաւառաց մէջ ուր Ազգային Դաշնակցութիւնը կը չնջուի՝ սոյն Ընկերութեան արարք եւ գործունէութիւնք յառաջ բերած են շատ մը անկարգութիւններ, մինչ միւս գաւառաց մէջ ուր տակաւին թոյլտուութիւն կը լինի Դաշնակցութեան չարունակման, Բառնէլեան կուսակցութեան արարք ամենայն ծայրայեղութեան չեն հասած դեռ։

—Նեղոսի յորդումը մեծապէս վնասեց եգիպտացորենի միակութեանց, որք գաւառաց ոմանց մէջ բոլորովին կորան։ Կը վախցուի թէ առաջիկայ հունձքին սերմն եւս կորած է։ Բայց չաբարեղեկները չեն վնասուած։ Նեղոսի յորդումը բարեբախտապէս նուազելու վրայ է այժմ։

—Ախիմով, Թազախապետն որ 1886ին Հապէշաստան գացած էր Օրթոտոքսութիւն ծաւալելու, բազմաթիւ հաւատացեալներ կը գտնէ այժմ Ռուսիոյ մէջ, նոր ուղեւորութիւն մ'ընելու համար ի Հապէշաստան։ Այս ուղեւորութեան ծախքերը կը հայթայթուին կաւուր նուիրատուութեամբ։ Ռուսք կարեւորութիւն կուտան սոյն ձեռնարկութեան թէ՛ կրօնային և թէ քաղաքական տեսութեամբ։ Ռուս Կառավարութիւնն եւս, թէեւ գործին չի միջամտեր պաշտօնապէս, գաղտնութեամբ չի տեսներ Ռուսիոյ և Հապէշաստանի միջեւ քաղաքական կապերուն հաստատուիլն և զօրանալը։

—Վերստին Ոչնչականներու մեծ դատաստան մը տեղի պիտի ունենայ Բեռլրսպուրկի մէջ։ Ամբաստանելոց մէջ կան ամէն աստիճանէ տան և հինգ սպայք։ Ոչնչականութեան այսպէս միտ ռուս բանակին մէջ համախոհներ գտնելն ոչ նուազ սրտայուզութիւն կը պատճառէ եղեր ի Բեռլրսպուրկ։

—Ի Վերին Եգիպտոս Նեղոսի ջուրց յորդելուն պատճառաւ արդէն 800 ընտանիքներ անպատսպար մնացեր են, և իրենց ապրուստը մուրացութեամբ հայթայթելու տխուր հարկին մէջ կը գտնուին։

—Խուալացի Աբդոն ծովակալն որդին ինքնասպան եղաւ սա պարագայից մէջ։ Ի Սբեէֆիա, Թատրոնին մէջ, ծովակալը, թեւն ունենալով իւր կին, հանդիպեցաւ իւր որդւոյ, որ Տրակոն զօրաց սպայ մ'է, և թատրոնի աղջիկներէն միոյն հետ կը գտնուէր։ Հայրը խստիւ կշտամբեց զիւր որդի, և ժամ մը ետքն, որդին ինքնասպան եղաւ, զայրոյթէն ու ամօթէն մղեալ։

—Հետաքրքրաշարժ է իմանալ Հռոմայ Պապին կարծիքը... կանանց արդուզարդին վրայ։ Առաջիկայ նոյմ. ամսուն մէջ Լեւոն ԺԳ. Պապին եղբօրդուսաը Օրիորդ Մառի Բէչի պիտի ամուսնանայ Վատիկանի ազնուական պահապան Միքէլ Մորոնի Կոմսին հետ։ Պապին այս երրորդ եղբօրդուստրը ամուսնութեան առթիւ կը պատմուի թէ Լեւոն ԺԳ. վերջերս ապսպրեր է իւր քարտուղարին՝ կարգադրել օրիորդին արդուզարդն, որոյ ամէն ծախքն իւր հայրական քսակէն կը հոգայ, և այս նկատմամբ սա հրահանգը տուեր է քարտուղարին. «Ընդարձակեսցեր պէտք է լինին սպիտակ, կապոյտ և սեւ։ Ասոնք են երիտասարդուհւոյ վայելող երեք գոյներն։ Մոխրագոյնն ու գորշը կամ մթնագոյնը կը վայլեն միայն ծեր կանայց։ Իսկ միւս գոյները չեմ սիրեր։»

—Զինաստանի Կառավարութիւնը 22 հմուտ և լեզուագէտ Զինացիներու պաշտօն յանձնեց պտրել լեւրոպա, քննել եւրոպեան Տէրութեանց քաղաքական, զինուորական և տնտեսական վիճակներն, եւ ամէն բան մանրամասնօրէն տեղեկագրել Բերլինի Կառավարութեան։ Այս պաշտօնեից անուանումը նշան մ'է թէ Զինաստան կը փափաքի լաւագոյնս ճանչել եւրոպեան քաղաքակրթութիւնն, և առաւել եւս օգտիլ անկէ։ Զինաց Կայսրն իւր ներկայութեան ընդունեց յիշեալ պաշտօնեաներն, և տուաւ վերջին հրահանգները։ Կ'ըսուի թէ ուրիշ խումբ մ'ալ Ամերիկա պիտի զրկուի։

—Վիէննայի թղթատարական պաշտօնատունէն 150,000 ֆիորին գողցող և յԱմերիկա ձերբակալուող Զաքլէսքի անուն անհաւատարիմ պաշտօնեային, իւր ոճիրը թեթեւցնելու յուսով, սա տեսակ զարմանալի յայտարարութիւն մ'ըրաւ դատարանին առջեւ։

«Այս ոճիրս գործեցի քաղաքական պատճառներով։ Դատոնի ընկերութեան մը կը վերաբերի։ Ինձ հրաւիրեցին գողնալ, ես ալ գողցայ։

«Այս գաղտնի Ընկերութեան գլխաւոր նպատակն է դաշնակցութիւն մը յառաջ բերել Բոլոնացւոց, Զեխաց եւ Ռուսաց միջեւ։ Այս երեք ժողովուրդք միացեալ պարտին քալել Գերմանիոյ դէմ։ Պիտի փորձենք նաեւ դրգռել հանրային զգացումն ի Ֆրանսա, եւ սլաւական դաշնակցութիւն մ'ընել զԱստարիա։

«Այս Ընկերութիւն ճիւղեր ունի ամէն երկրաց մէջ, բայց իւր գլխաւոր կեդրոն է Վիէննա։ Ռուսիոյ մէջ մեր պետն է Կաթկով։ Անդամք կառնուին Ընկերութեան ամէն դասերէն, և չատ մը սպայք կան մեր մէջ։

—Սպանիոյ Խնամակալ-Թագուհին որ երկրին այլ և այլ կողմերը պտոյտ մը կ'ընէ մի քանի ամիսներէ հետէ, սիրալիր ընդունելութիւն դտաւ ամենուրեք, բայց մանաւանդ ի Պլիպաս քարտէսան ժողովրդեան կողմէ հանկարծից ընդունելութիւն մը դտնելն ուշադրութեան առարկայ եղաւ։ Ցոն Քարլոս, որ չէ հրաժարած Սպանիոյ դահոյն վրայ իւր թեկնածուի իրաւունքներէն, հաւներ է իւր կուսակցաց այս քաղաքավարական ընթացքն, և հաստատեր է թէ իւր դատ ոչ միայն կորած չէ, այլ նաեւ լենք, ի Հարաւային Ամերիկա իւր ուղեւորութենէն վերադարձած լինելով, այսու հետեւ անձնապէս պիտի վարէ իւր դատ, Սպանիոյ ամէն կողմն յարաբերութիւններ մշակելով, պատեհ առթիւ վերջանն պահանջելու համար Սպանիոյ դահը։

—Գերմանք որք ձերբակալեցին Պ. Շնէպրլէի վեշտասանամեայ որդին, հետաքրքիր են իմանալ թէ հայրը մատ ունի՞ որդւոյն հակագերման ցոյցին մէջ։ Այս մասը Շնէպրլէ պատանին խիստ հարցաքննութեան մը ենթարկուած է Մէցի մէջ։ Բայց կը ծանուցուի թէ հայրը պարտաւոր է որդւոյն անխոհեմ ընթացքը։

—Ֆրանսայի Արմատականք, Բարիզի կոմսին Յայտարարութեան վրայ, որով Հանրապետութիւնը տապալելու հրաւէր կը կարդացուէր ֆրանսացի ժողովրդեան, կը պահանջին որ Ֆրանսայէն արտաքսուին Պոնապարդեան եւ Պուրպոնեան այն իշխանազուն եւսորոց ի Ֆրանսա բնակութեան թոյլտուութիւն կը լինէր տակաւին։

—Գերմանիոյ զինուորական լրագիրը, խօսելով Ֆրանսայի 17րդ զօրաբանակին շարժման մէջ դրուելուն վրայ, հակառակ ինչ ինչ թերութեանց, այս փորձն յաջողած կը գտնեն, և կը սեն թէ Ֆրանսացիք խնամով հետեւած են գերմանական մեթոտներու, և 1870ի ադէտներէն օգտուած։

—)(54)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻԼ ՄԱՌԻ

ԹԷՌԷԶ

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

ՖԻՆԳԱԽՆԴԻՐ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐ

Եւ ի գործ պիտի դնէր իւր մտադրութիւնն, երբ բաբեքաղդարար խորհեցաւ թէ այդ զօրականին պահակերութեան ժամն ընդհատուպ կը լրանար եւ թէ անշուշտ ուրիշ մը պիտի գար յաջորդէր իրեն։

Ուստի պատեհ վայրկենին սպասեց։

Մխալած չէր։ Փիչ ատենէն ոտնաձայն մը լսուեցաւ մացառաց մէջէ։ գլխարկակ խուզմ մ'երեւցաւ, պահակին տեղ ուրիշ պահակ մը դրուեցաւ։ գլխարկակ խուզմն անհերեւութացաւ եւ լռութիւնը վերստին տիրեց։

Սամսոն, երբ ա'լ ապահով եղաւ թէ անտառին մէջ այժմ միայն երկու մարդիկ կային դէմ առ դէմ, ինքն եւ գինուորն, յանդարտ ոսք եկաւ, ծունկերը կքեցան վայրի անասնոյ մը դիրքերեւութեամբ, և ի մի ոտիսն ինկաւ պահակին ետեւ զոր իւր կաշիներուն թեւոց մէջ սեղմեց դերմարդկային զօրութեամբ։

Միւսը, շունչը բռնուած, կը կռուբտէր։

Սամսոն վեր բարձրացուց զնա, սատակցնելով իւր հերակիան դնդերաց սոսկալի սեղմումը։

Զօրականը լքած էր իւր հրացանը։

Նախ դիմադրելէ յետոյ, ա'լ կը թողուր ինքզինքը... իւր սրունքները կախուած կը մնային... գլուխը կ'երերար կուրծքին վրայ, եւ իւր ձեռներն, որք առաջ սեղմած էին նախկին ամպարարին բռունկերը, այժմ կծկուած կը մնային։

Այն ատեն Սամսոն թեւերը բացաւ...

Մարդն ինկաւ զանգուածի մը պէս։

Խեղդուած, կուրծքը ջախջախուած, հոգին աւանդած էր։

Սամսոն ժամանակ չկորսնցուց։ Գլուխը դրաւ բրուսիական սաղարտը։

Մեռեալն իրեն պէս խարտեաշ, չիկորակ մօրուք ունէր։ մթութեան պատճառաւ գրեթէ անհնար կը լինէր նշմարել փոփոխութիւնը։

Իւր ուսերուն վրայ նետեց զորշագոյն երկար մէկոցը, մէջքէն անցուց որդ զօտին, քովէն կախեց փամփշտարանն եւ կաշեայ տուին, հրացանն առաւ եւ յառաջացաւ դէպ Ատաքլէի ազարակն, հրացանն յուս, ըստ բրուսիական եղանակին, եւ սուինն ի ծայր փողին։

Երբ ազարակին առջեւ հասաւ, կանգ առաւ անտառին եզրը։

Պահակ մը կ'երթեւեկէր տան առջեւ, եւ ոտնաձայն լսելով, հրացանն ուղղած էր դէպ այն կողմ ուսկից ձայնը կուգար։

Սակայն ի տես համազգի զօրականի մը, վեր առաւ հրացանն եւ սպասեց որ Սամսոն մօտենայ, զարմանալով որ քիչ մ'առաջ պահակերութեան դրուած զօրականն հեռացած է իւր տեղէն։

Երբ երիտասարդը բոլորովին մօտեցաւ, միւսը, ջանչելով իւր ընկերն, ուզեց նորէն անցունել սուինը։

Ժամանակ չունեցաւ... Սամսոնի սուինը նորա կուրծքը կը ծակէր մէկ կողմէն միւսն, և երիտասարդն այս զրկի մէջ պահեց զնա, որպէս զի իրնալով ձայն չհանէ։

Մարդը կիսամեռնաւար եղած էր։

Սամսոն պատին երկայնքը պառկեցուց զնա եւ նորա տեղն անցաւ։

Եւ անձկութեամբ սպասեց քանի մը վայրկեան, վախնալով որ ամենադոյզն ճիկ մը խմբակին ուշադրութիւնը չարթնցնէ։

Բարեբաղդաբար այդպէս չեղաւ։

Մնաց որ, որոշած էր չատ սուղ վճառել իւր կեանքն։ իւր փամփշտարանը լեցուն էր եւ տեսած էր որ հրացանն ալ պարապ չէր։

Գոնի մը քայլ երթեւեկեց, կօշիկին կրունկը ծանրապէս կոխելով հողին վրայ, գերման պահակին կանոնաւոր երթեւեկը կեղծելով։

Յետոյ, երբ ապահով եղաւ թէ ագարակին մէջ ամէն ոք կը ննջէր, նկուղին լուսամուտին մօտեցաւ։

Կապանաւորաց փախստականն յետոյ, բացուածքին վրայ երեք չորս տախտակ ծրգուած էր, եւ որպէս զի վերջին կապանաւորն ո եւ է միջոց չունենայ փախստական հնձանի ահալին անուշ մը կէս կորը բերած թողած էին այդ տախտակաց վրայ։

Սառգիս, եթէ ժան-Մարգ փախչիլ ուզէր, անհնար իրեն ազդից անցնիլ եւ վեր առնուլ այդպիսի բեռ մը։

Սամսոն պատին կրթնցուց իւր հրացանը, ծունր դրաւ, եւ չանաց ծակ մը գըտնել տախտակաց ճեղքուածքներուն մէջտեղէն ուսկից կարենար խօսակցիլ ժան-Մարգի հետ։

Սակայն տախտակները բոլորովին միացած էին իրարու։

Երեսի վրայ պառկելով եւ բերանը մօտեցնելով տախտակներուն, զգուշութեամբ կոչեց։

—Ժան-Մա՛ռգ, Ժան-Մա՛ռգ...

Ցետոյ ունկն դրաւ։

Պատասխան չառաւ։

Դարձեալ կոչեց, աւելի ուշադրութեամբ ունկն դրաւ։

Վերստին պատասխան չառաւ։

Վախցաւ։

—Արդեօք Ժան-Մարգ հոս չէ՞, ըսաւ։

Աւելի աւելի ահռելի խորհուրդ մը պաշարեց միտքն։

—Արդեօք հրացանի՞ բռնած են զայն։

Եւ ձեռքը, զոր ճակտին տարաւ, թրջուեցաւ պաղ քրտինքով մը։

Աժեղապէս պրկելով սրունքներն, հանդարտական ճգով մը վերցուց հնձանին անիւն եւ մեղմիւ գլորեց զնա խոտին վրայ։

Մէկդի առաւ տախտակներն եւ այսպէս երեւան հանեց լուսամուտը։

Ցայնժամ, գոգդալով, վերստին ծուեցաւ եւ դարձեալ կոչեց։

—Ժան-Մարգ, բարեկամս, եղբայրս, ո՞ւր ես։

Այլ այս անգամ թեթեւ ազմակ մը լսեց իւր ներքեւէն։

Մարդ մը կար նկուղին մէջ... Արդեօք Ժան-Մարգն էր, թէ գինով վիճուած մը որ եկած էր չ'չ մը փնտռելէ։

Մթութիւնը թոյլ չէր տար Սամսոնի բան մը տեսնել։

—Ժան-Մա՛ռգ, ըսաւ երրորդ անգամ, գլուխն ետ առնելով քիչ մը, յանկարծակիի չգալու համար։

Սակայն չուտով փարատեցան իւր երկիւղերն եւ լսոյն շունչ մ'առաւ։

Ցիսոր ձայն մը կը պատասխանէր նկուզն։

—Անունս տուին... Ո՞վ կը կոչէ զիս... Դո՞ւք էք, Գոսլլաս։

—Ժան-Մարգ, չե՞ս ճանչեր զիս։ ես եմ, Սամսոնը։

—Սամսո՛ն։ Ինչ ընելու եկար տար, տարա՛ բարդ։

—Ազէկ որ հարցուցիր, քեզ ազատելու եկայ։

—Ինքզինքդ կորսնցնելո՛ւ։

—Լո՛ւ լա՛ւ, նոյն իսկ եթէ այդպէս ըլլայ, մխաուել կը կրսուէ ինձ։ Գոսլլասս ամէն բան պատմեց ինձ։ Կ'երեւի որ չես ուզեր անոնց հետ ապառել օմբրդ։ Անոր խօսքին նայելով, լաւագոյն կը համարիս մեռնիլ։ Մարդ դարձեալ նոյն է։

Ժան-Մարգ չպատասխանեց։

—Լա՛ւ, ըսաւ Սամսոն։ Ուրեմն կեցի՛ր։

—Ի՞նչ կ'ընես։

—Քոմդ կուգամ։ Կամ պիտի փախչիս, կամ մէկուսով պիտի մեռնիք։ ըսէ, ո՞րը կ'ընտրես։

—Ելի՛ր գնա, Սամսոն, կը պաղատիմ։ Չեմ գիտեր թէ ինչպէս մինչեւ հոս եկած ես, այլ Բրուսիացիներն ազարակին մէջ են, ամենադոյզն անզգուշութիւն մը կրնայ նոցա ուշադրութիւնն արթնցնել... և յայնժամ գուն ալ մահու կը դատապարտուիս։

—Ըսել է չես ուզեր հետս գալ։

Ժան-Մարգ դարձեալ լռեց մնաց։

Անտարակոյս սաստիկ պայքար մը տեղի կ'ունենար իւր հոգւոյն մէջ։

Սակայն գիտէր թէ Սամսոն կարող էր ի գործ դնել իւր սպառնալիքն, եւ չկրնալով զինքն ազատել, իրեն հետ կորսուիլ։

Ըսաւ.

—Լա՛ւ։ Տո՛ւր ձեռքդ, որպէս զի աւելի դիւրաւ վեր ելնեմ։

Սամսոն ուրա մը ալէս վեր քաշեց զնա, եւ Ժան-Մարգ, նորա դէմ գտնուելով, չկրցաւ զսպել զարմանաց չարժումմ մը։

—Դո՞ն, այս կերպիւ ծրատեա՞լ, ըսաւ։ Ինչպէս ըրիր։

—Վերջը կը պատմեմ։ Այժմ փութանք հեռանանք տակից։

Ցամբ քայլերով անտառն հասան, մէն մի քսլաքիսին իրենց գլուխը դարձնելով դէպի ոգարարը։

Հանդիպեցան Սամսոնի խեղդած Բրուսիացւոյն դիակին։

Սամսոն հանեց սաղարտը, մեկնոցը, փամփշտարանն ու զօտին, եւ դիակին վրայ նետեց։

—Խե՛ղճ մարդ, մրմնջեց, յանցանքն իրը չէր։

(Շարունակի)

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՌԱՋՆՈՐԴԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ

Պալքէսէրի Դաւառական ժողովոյ կողմէ յԱԳԳ. Պատրիարքարան ուղղեալ ընտրական տեղեկագիր մը կը ծանուցանէ թէ վիճակին առաջնորդ ընտրուած է Դասը գիւղի քաջալերիչ Այվազեան Արժ. Եղիշէ վարդապետ։

ԼԷՏԻ ՀՈՒՍՈՅՆ ԵՒ ՍԿԻՏՏ. ՀՐԻՆՋԵԱԼՔ

Անգլիոյ Վսեմ. Դեսպանուհին, որ իւր ի Սէլիմլէ այցելութենէն յետոյ 5 ոսկի նուիրած էր ի նպաստ հրկիզելոց, ըստ իւր խոստման անցեալ շաբթու նը-ուիրած նաեւ նախ 5 և ապա 10 ոսկի եւս։ Տիկին Հուսայ վաղը կ'երթայ Սկիւտար, Տիկին Աղեքսանդրեանի տունը, ուր կը բաշխուին նպաստը, անձամբ տեսնելու համար բաշխման գործողութիւնը։

Ամն. Ս. Պատրիարք Հայրն յատուկ շնորհակալութիւն յայտնել տուած է Տօքթ. և Տիկին Աղեքսանդրեանի որք անձանձիր կ'աշխատին ի նպաստ հրկիզելոց։

Կ. Պոլսէն օգոստոս 25 թուականաւ հետեւեալը կը գրեն առ Մշակ.

...Գատրգիւղի հայ երիտասարդութիւնն որ այժմ Պոլսոյ հայոց երիտասարդութեան ներկայացուցիչը կրնայ համարուիլ, փափագեցաւ որ Պ. Ռափայէլ Պատկանեան իւր հետ մի տեւական յիշատակ տանի։ Այդ յիշատակն այսօր տուին բանաստեղծին։

Ցորվէ հետէ կը գրեմ Մշակին շատ առիթ ունեցած եմ յիշել Գատրգիւղի անունն։ Մարմարայի ծովուն ասիական ափանց վրայ, նոր կառուցուած, Պոլսոյ մի արուարձանն է։ Անդ հաւաքուած են Պոլսոյ նշանաւոր վաճառականներէն շատերը։ Այդ վաճառականներն բաւական լաւ ոգի ունեցող մարդեր էին եւ իրենց գաւակներն ալ լաւ եղան։ Վերջի տասը տարիներու մէջ Գատրգիւղ պարագլուխ հանդիսացաւ ամէն օգտակար գործերու։ բաւական է ըսել թէ սովոր տարիներն Գատրգիւղ էր կերակրոն Հայաստանի նպաստներու։ Ներսէս Պատրիարք ներշնչեց հայոց Գատրգիւղցիներու եւ իւր հոգին մինչ ամենց վրայ ամոլ հովանի է։ Գատրգիւղի մէջ կայ դրամ, խելք, սիրտ, միայն թէ խոհեմ են...

. . . . . .

Գատրգիւղի հայ երիտասարդութիւնն այսօր (23 օգոստոս) կէս օրէն վերջ իւր մէջէն պատգամաւորութեամբ մը, որոյ կ'առաջնորդէր Թաղին եռանդուն քաջալերիչ վարդապետը, ներկայացաւ Պ. Պատկանեանի Ղալաթիոյ կեդրոնական վարժարանին մէջ։ Պատգամաւորութիւնն յանձնեց բանաստեղծին մի յայտ գեղեցիկ թանաքաման տրծաթեայ։ Թանաքամանը, որ մի փոքրիկ սրնտուկի մէջ է, բարակ գործ մ'է։ մի կողմն թանաքի, միւս կողմը փոշիի յատկացեալ, մէջ տեղը մի գիլոտին — Աթենաս — մէկ ձեռքովը պակ մը բռնած, միւս ձեռքովը վահան մը, որոյ վրայ գրուած է Գամառ-Քաթիպա։ Թանաքամանի պատուանդանի վրայ գրուած է նաեւ նուրբ գրերով։ «Կ. Պոլսոյ Գատրգիւղի հայ երիտասարդութիւնն առ Պ. Ռ. Պատկանեան։ 1887 Օգոստոսի 23»։ Այդ կաղամարի հետ միասին է մի ոսկեփետուր գրիչ Ռ. Պ. գրերով։ Սոյն նուէրներն ներկայացուցին մասնաւոր ուղերձով մը։

Թանաքամանէ վերջ տրուեցաւ մի պատկեր որ խորին տպաւորութիւն թողից բանաստեղծին վրայ։ Այդ պատկերը մի խեղճ Մշեցւոյ պատկերն է։ Տեղն էր ըսելու «եւ գթոյդ ի քոյոյ քեզ մատուցանելոյ»։ արդարեւ այդ պատկերն մի քանի տարի առաջ գծագրուած է Գամառ-Քաթիպայի ներշնչմամբ։ Գծագրիչը Պ. Սրապեանն է։ Պ. Գրիգոր Նիկողոսեան, որոյ բերանին մէջն էր միշտ Գամառ-Քաթիպայի անունն, կարդաց օր մը պատկերասանին «Ղարիպ Մշեցին»։ այդ տողերը ցնցեցին պատկերահանը որ բերան ուսաւ այդ գորովալիր եւ օրտայզգոյ բանաստեղծութիւնն եւ զայն երգելով վրձինն ի ձեռին նկարեց Մշեցի Ղարիպ Մանուկ Ագրար, Հայու թշուառութեան այդ կենդանի պատկերը։ Երբ պատկերը պարզեցին Պ. Պատկանեանի աչաց առաջ, աչքերը լեցուեցան արտասուքով։ Գատրգիւղի երիտասարդք չատ նրբամտութեամբ այդ պատկերն ընծայ բերին Պ. Պատկանեանի։

Հանդէսը գեղեցիկ էր, Գատրգիւղցիներէ դուրս ներկայ կը գտնուէին ուրիշ երեք ռուսահայեր, Պ. Աղեքսանդր Մէլիք-Ազարեանց, Պ. Դաւիթ Բալանթարեանց, և Պ. Գրիգոր Նիկողոսեան որ այժմ կէս-Թրքահայ է։ Ներկայ էին նաեւ մի քանի ուրիշ հիւրեր։ Պ. Պատկանեան կորովի բայց սրտաշարժ լեզուաւ մը յայտնեց իւր շնորհակալութիւններ։ Ցայտարարեց թէ ինչ պատիւներ որ իրեն ըրին, նա կ'ընդունի զայն իբր ռուսահայոց եղած։ խոստացաւ սիրոյ, եղբայրութեան վրայ։ իւր բոլոր խօսքերը թողուցին գեղեցիկ տպաւորութիւններ։

Պ. Դ. Քալանթարեանցի մանկավարժական հրապարակախօսութիւնը չկրնաւ այս կիւրակէ օր, վասն զի թէեւ կանխագոյն զեկուցման համաձայն, յարգելի մանկավարժն որոշեալ ժամուն Ղալաթիոյ եկեղեցին գնաց ուր համախմբուած էին արդէն բաւական թուով ունկնդիրք, սակայն վարժարանին տնտեսն առանց մտադրութեան բացակայ գտնուելուն եւ վարժարանի դուռը գոց լինելուն, ներկայ շրջանի դասախօսութեանց սկզբնաւորութիւնը թողուեցաւ յառաջիկայ կիւրակէին, 20 սեպտեմբեր։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ ՓՈԽԱՆՈՐԴԱՐԱՆԻ ԱԶԳ. ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ

Արտաքին գործոց պաշտօնատան մի ծանուցագրին պարունակութենէն իմացուած լինելով թէ բնիկ Պոլսեցի Գրիգոր Կարապետեան անուն քառասուն և վեցամեայ ազգային մը տարւոյս յունիս 17ին վախճանած է Օտէսայի մէջ, և նկատելով, որ հանգուցեալն եւ նորա ծնողաց կամ ազգականաց մայրաքաղաքիս ո՛ր թաղին մէջ բնակած լինելն անծանօթ է, հարկ համարուած է պաշտօնական ծանուցմամբ յիշեալին մահն՝ որոց անկ է, ծանուցանել ի գիտութիւն։

15 սեպտ. 1887 (Դէպ.)

ՏԻՒՆԻ Է. ԴԱՎԱՅԵԱՆ կը փութայ հրապարակաւ իւր անկեղծ շնորհակալիքն յայտնել Տօքթ. Խորասանճեանի, Զամպարոյի, Մխոքճեանի, Շէրպէթճեանի, Թորգոմեանի, Միւլքի, Արամեանի և Ց. էֆ. Մերհամէթճեանի և այլ ամէն բժշկաց ու բարեկամաց որք անձնուիրաբար ամէն ջանք ուխնամք չի խնայեցին իւր ողբացեալ որդւոյն, Տօքթ. Մ. Դավաքեանի՝ իւր հիւանդագին աւուրց մէջ, ինչպէս նաեւ ամէն անոնց որք հաճեցան ներկայ գտնուիլ նորա յուղարկաւորութեան հանդիսին։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Առեւտրական եւ Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան խորհրդականի օգնական անուանեցաւ Սինապեան էֆէնտի։

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ

Ըստ մասնաւոր տեղեկութեանց Թէրէքի, Բ. Դրան կողմէ տրուած հրամանին համաձայն՝ Բեռքսպուրկի օսմանեան դեսպան Շաքիր փաշա երէկ իրիկուն Խրիմէն իւր պաշտօնատեղին վերադարձեր է։ Հետեւաբար, Շաքիր փաշա այսօր Զարին կառավարութեան պիտի յանձնէ Բ. Դրան ծանուցագիրն ի մասին պուլկարական խնդրոյ։

—Սոֆիայէն կը գրեն առ Մ՝Ռ՝Ի՝։

Սդափուլոֆի նախարարութիւնը չհամարձակելով ձերբակալել տալ Նիքոլայէֆ գնդապետն, որ բազմաթիւ կուսակիցներ ունի սպայից մէջ, որոշեց Փիլիպէի հեծելազօրաց հրամանատար անուանել զնա, որպէս զի հեռացնէ աստի ուր վտանգաւոր կը դառնար։ Պուլկարիոյ պատերազմական նախկին նախարարը Փիլիպէի մէջ պարապալ հրամանատար մը միայն պիտի լինի և ինքզինքը պաշարուած պիտի գտնէ սպայերէ որք արդէն դաղտնաբար հրաման ստացած են հսկել անոր վրայ և ի հարկին պարագայից պահանջած միջոցները ձեռք առնուլ իրենց պետին նկատմամբ։

Անհիմն են այն լուրեր թէ Իտալիոյ, Աւստրիոյ և Անգլիոյ դիւանագիտական դործակատարք, ինչպէս նաեւ Ցունաստանի, Սերպիոյ և Ռումանիոյ ներկայացուցիչք իրենց կառավարութենէն հրաման ստացած են պաշտօնապէս ճանչնալ Ֆերտինանտ իշխանն։ յիշեալ դործակատարք սոսկ անհատական հաղորդակցութիւններ հաստատած են Ն. Բարձրութեան հետ։

—Պուլկարիոյ ռուսասէր կուսակցութեան պետ Պ. Տրական Զանքոֆի փեսայ Պ. Լիւտրանոֆ վերջին օրերս Պուքրէշ գնացած լինելով, անգլ. լրագիրը ոմանք այս ուղեւորութեան շարժառիթը քաղաքական նպատակներու վերագրած էին։ Պուքրէշի լրագիրք կը ծանուցանեն թէ բոլորովին ուրիշ գործ մը պատճառ եղած է այս տեղափոխութեան։ Ռումանիոյ մէջ Պ. Զանքոֆի մէկ ազգականը մեռեր է ահագին հարստութիւն մը թողով որոյ շուրջ մէկ միլիոն ֆրանքը պիտի ժառանգէ ընդդիմադիր կուսակցութեան պետը։

ՃԱԲՈՆՅԻ ԻՇԽԱՆ ՄԸ

Ճանբոնցի իշխան Քօմաձօ եւ իւր կինն որք վերջերս Բարիզ կը գտնուէին, վաղն առաւօտ մայրաքաղաքս կսպասուին Վառնալի շոգենաւով որ հրաման ստացած է կանգ առնուլ Կէօք-Սուի պալատան առջեւ որ անոնց բնակութեան յատկացուած է։

Քօմաձօ իշխանը Ճաբոնի կայսեր հօրեղբայրն է եւ իւր հետ կը բերէ բազմաթիւ թիկնապահներ։ իշխանուհւոյն եւս կրնկերանն բազմաթիւ պատուակալ տիկնայք։

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆԵՐ Ի ԶՄԻՒՌՆԻԱ

Մայրաքաղաքիս անգլ. դեսպանատունը ձեռնարկներ ըրած է Բ. Դրան մօտ, Պուրնապատի մէջ չորս անգլիացի երիտասարդաց աւազակաց ձեռքն իյնալուն առթիւ։

Կայս. կառավարութիւնն յիշեալ դէպքն խմանալուն պէս, հրամայած էր Իզմիրի իշխանութեանց որպէս զի խոհեմ միջոցներ ձեռք առնուին նախ երիտասարդներն ազատելու համար, որպէս զի յետոյ հալածուին՝ աւազակները։

Կրնայի թէ աւազակաց պահանջած փրկանքն ի սկզբան կարծուածէն շատ աւելի է, այսինքն 15,000 ոսկի։ Առեւանգեալ երիտասարդաց ծնողքն յայտարարեր են թէ անկարող են այդքան գումար մը վճարելու։

ՍԸՏՈՒԴԸ ԷՖԷՆՏԻԻ ԴՈՒՏՔ

Սրտագը էֆէնտիի ծանուցեալ դատին առթիւ ամբաստանեալք երեքեան տարւոյ շղթայակապ աշխատութեան դատապարտուած էին եւ մին Դասրմ պէյ մէկ տարուան բանտարկութեան դատապարտուած էր, ըստ որում ոճիրը գործուած պահուն տասն երեք տարեկան էր նա։ Արդ Վերաքննիչ ատենի ընդհանուր դատախազը Վճռաբեկ ատենին դիմեր է Դասրմ պէյի համար տրուած վճիռը բեկանել տալու համար։

Մուսուլի արքունի կալուածոց տնօրէն, քննիչ և երկրայաւի անուանեցաւ Ե. զօրաբանակի սպայակոյտի հաղարապետներէն Իսմայիլ Զիւհտի պէյ, որում տեղակալ-գնդապետի աստիճան տրուեցաւ այս առթիւ։

—Երկրորդ զօրաբանակի սպայակոյտի նախագահ անուանեցաւ Միրիվա Հաճի Խայրի փաշա, որ արդէն իւր պաշտօնատեղին՝ Ադրիանուպոլիս, ժամանած է։

—Ըստ փափաքանաց Վեհ. Սուլթանին, Պ. Ֆրիտրիխ Բրիւք իւր ի Գերմանիա ժամանումն հեռագրած է առ Վեհ. Սուլթանն, այս առթիւ վերստին երախտագիտութիւն յայտնելով այն սիրալիր հիւրընկալութեան համար զոր դտաւ Թուրքիոյ մայրաքաղաքին մէջ։

—Գերմանիոյ դեսպան Պ. տր Բատովիձ իւր կնոջ ու դստեր հետ մայրաքաղաքս կը վերադառնայ վաղը։

—Բէյթիի վարչութիւնը վերստին բողոք բարձած է առ Բ. Դուռն՝ Սամսունի իշխանութեանց դէմ որք կը շարունակեն եղեր ծխախոտի տուփերը բանալ անոնց պարունակութիւնն ու ծանրութիւնը ճշդելու համար։

—Եւրոպական նախարարութիւնը նկատելով որ Տախիլիէ արժեթղթոց կտրոնները ոմանք այնպէս կը կտրուին որ թիւը բունին վրայ կը մնայ և կը դժուարացնէ արձանագրութեան գործողութիւնը, ծանուցած է ամէն կողմ որ կտրոնները կանոնաւոր կերպիւ և թուահամարի կարգաւ կտրուին։ ըստ որում հակառակ պարագայի մէջ արտեսակ կարգուներ չպիտի ընդունուին։

—Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ՝ երրորդ զօրաբանակի (Մանասդիր) հրամանատար և կայս. Թիկնապահ Ֆէրիզ Ֆազլը փաշայի ամսաթոշակը 15,000 ղրուշի բարձրացաւ։

—Ռումանական դեսպանատան գործակատար Կիքա իշխանն՝ ընկերակցութեամբ առաջին թարգմանին երէկ Բ. Դուռը գնաց և տեսակցեցաւ Արտաքին գործոց Վսեմ. նախարարին և խորհրդական Վսեմ. Տատեան էֆէնտիի հետ։

—Մանասդիրի կուսակալ Խալիլ Բիֆադ փաշա խիստ հրամաններ ղրկած է բոլոր շրջակայ դաւառակաց և գիւղօրէից որպէս զի այդ կողմերն ապատակող աւազակը ձերբակալուին։ վ. Վսեմութիւն այս առթիւ անձամբ ազդու միջոցներ ձեռք առած է։

—Աթէնքի օսմ. դեսպանատան զինուորական կցորդ Սէյֆուլլահ պէյ Թուրքերէն լեզուաւ գիրք մը գրած է Ցունաստանի ցամաքային և ծովային զօրութեանց վրայ։ այս գիրք պիտի հրատարակուի հրամանաւ Վեհ. Սուլթանին։

—Հինգերորդ զօրաբանակի (Սուրիա) Թ. զօրաբաժնին հրամանատար անուանեցաւ Ֆէրիզ Սապէդ փաշա փոխանակ Հասան Խայրի փաշայի որ վերջերս Ե. զօրաբանակի հրամանատար անուանուած էր։

Սապէդ փաշա քանի մ'օր առաջ ուղեւորեցաւ իւր նոր պաշտօնատեղին, ի Դամասկոս։

—կայս. անձնապահ զօրաբանակի հրամանատար Միւշիր Բէյուֆ փաշա, որ մէկ քանի օրէ ի վեր հիւանդ էր, բոլորովին ապաքինած է և իւր պաշտօնատեղին կը յաճախէ։

—Երէկ մայրաքաղաքս ժամանեց Գոսսվալի ժանտարմաներու հրամանատար Լոտէվ փաշա։

—Նախարարաց Խորհրդոյ որոշմամբ, որ վաւերացած է կայս. Իրատէիւ, հազար հինգ հարիւր ղրուշի հանդստեան թոշակ յատկացուած է Ադրիանուպոլսոյ Հանրօգուտ շինութեանց նախորդ տնօրէն Փասս էֆէնտիի, պայմանաւ որ յառաջիկայի մէջ պաշտօնի մը կոչուի նա։

—Կը յիշուի թէ Սկիւտարի պատժական ատեանը Պոլիս փոխադրուած էր «Պատժական երկրորդ դատաբան» անուամբ։ Սակայն Սկիւտարի ընդհանուր դատախազ Օսման էֆէնտի դարձեալ անդ պիտի մնայ եւ իւր օգնական Ակեհաշ էֆէնտի միայն Պոլիս պիտի փոխադրուի։

—Աւստրիոյ մէջ պատրաստեալ թրքական պատկերներով և նշաններով խաղի թղթերու ի Թուրքիա մուտքն արգիլուեցաւ։ Այդ թուղթերէն 1200 ծրար որք՝ վերջերս կ. Պոլիս ղրկուած էին Վիէննայի ժօղէֆ Կլանֆ գործարանին կողմէ, վար դրուեր են մաքսատան մէջ։

—Ֆրանսական կառավարութիւնը Պատուոյ Լեգէոնի այլ և այլ ատիճանի պատուանշաններ նուիրեր է այն օսմ. սպայից որք վերջերս ներկայ գտնուեցան զինուորական մարզանաց։

—Կալաթա Սէրայի այս տարուան շրջանաւարտներէն Մուհիէտտին պէյ, որդի վախճանեալ Բէշիտ փաշայի, Արտաքին գործոց նախարարութեան կողմէ Բարիզ պիտի ղրկուի իւր ուսումը կատարելագործելու համար։

—Բօթիէն 40ի չափ ստորագրութեամբ թուղթի ուղղեալ հանրագիր մը, որ ստորագրուած է առեւտուրի համար անդ հաստատեալ օսմանեան հրպատակներէ եւ այդ նաւահանգիստն երթեւեկող նաւապետներէ, կը յայտնէ թէ «Բօթիի հաստատեալ երեք հարիւրի չափ օսմ. հպատակներ, բաց ի մէկ քանի դատարկապորտներէ, բոլորն ալ գոհ և հնորհակալ են տեղւոյն օսմ. հիւպատոս Գրիգոր էֆէնտիի բարւոք պաշտօնավարութենէն»։ Հանրագիրը կը յարէ թէ, թէեւ մէկ քանի դատարկապորտներ Թիֆլիզի օսմ. հիւպատոսին դիմելով բողոքած են Գրիգոր էֆէնտիի դէմ, սակայն այդ բողոքներ զրպարտութիւն են լոկ եւ բոլորովին անհիմն։

—Ադրիանուպոլսոյ կուսակալը, Բ. Դրան ուղղեալ տեղեկագիր մը մէջ, քաղաքին փողոցները գիշերները կաղով լուսաւորելու պէտքը կզգացուն է։ Երկար ժամանակէ հետէ ձեռնարկներ կը լինէին արդէն ձեռք ձգելու համար այդ արտօնութիւնը զոր անդրիական ընկերութեան մը յանձնել կրնան։

—Վերստին խօսք կայ թէ դրամատերաց խումբ մը ձեռնարկներ կ'ընէ կայս. կառավարութեան մօտ՝ շոգենաւային օսմ. մեծ ընկերութեան մը կազմութեան համար որոյ հիմը պիտի լինի Շերբէթի և Մախուսէի միացումը։

—Եպերոսի կայսերական կալուածոց քննիչ Եագուպ էֆէնտի Արտէմիատիս մայրաքաղաքս հասաւ երէկ։

—Ռումսուդոյէն կը գրեն առ Լ. Հ՝Ռ՝Ի՝ թէ հայ երիտասարդ մը յիմարաբար սիրահարուած լինելով 14ամեայ յոյն աղջկան մը, գիշերան նորա տունը կը մտնէ աղջիկն առեւանգելու համար, բայց սորա մերժման վրայ, դաշոյնի երկու հարուածով կը վիրաւորէ զայն ու խոյս կուտայ։ Աղջկան վիճակը ծանր է։

—Սեբէդէն կը գրեն թէ սեպտ. 6 ի կիւրակէ երեկոյին երեսունի չափ աւազակներ Շումլի գիւղին վրայ յարձակելով, որ քաղաքէն երկու ժամ հեռաւորութիւն ունի, զինու զօրութեամբ ներս մտեր և կրակի տուեր են ցորենի ամբարանոց մը որ մսխեր դարձեր է։ Գիւղացիներէն չորս հոգի բսպանուեր են կռուոյ միջոցին, իսկ աւազակներէն մէկ հոգի։

—Գոնեայէն կայս. պալատան առաջին քարտուղարին ուղղեալ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ, շնորհիւ ձեռք առնուած միջոցներուն, վերջ տրուեր է այն զեղծումներուն զորս կը գործէին սասնի չափ վարձակալ վաճառականք որք անխղճաբար օգուտ կը քաղէին սովու վիճակէն։ Հեռագիրը կը յարէ թէ հայան ժողովուրդը մեծ ցնծութեամբ լցուեր է 500,000 քիլէ ցորենի ժամանման համար։

—Զինուորական բժիշկ Տր. Նիքոլայիտիս որ իւր հիւանդութիւնը դարմանելու համար օդափոխութեան գընացած էր ի Քիոս, մեռեր է անդ։

—Դարատաղի սահմանագլխոց գործման յանձնաժողովն իւր պաշտօնն աւարտած լինելով, պատրաստած է հարկ եղած բարեփոխներն և այլ թուղթերն, Ցանձնաժողովն Զէթինեէ գնացեր է ուր ի նիսա դումարուելով բարեփոխներու և այլոց մասնաւորը պիտի պատրաստէ։

Հէքէմէտ Կիմանայ թէ յանձնաժողովն իւր այդ նստին մէջ ամէն ինչ աւարտելով, պիտի ցրուի։

—Պ. Քլոտիուս և Պ. Մանաս ընկերացեր են, կրսուի, յառաջիկայ ձմրան եղանակին համար։

—Մեր Իզմիրի թղթակիցը կը դրէ մեզ սեպտ. 11 թուականաւ.

Երէկ յորդահոս անձրեւ մը գրեթէ ամբողջ քաղաքն ողողեց. պահ մը ամենէն կարեւոր փողոցներու մէջ անգամ անցուդարձը դադրեցաւ, վասն զի ամէն տեղ ջուրը պատած էր։

Սակայն ողողումնք կատարեալ էին Եդիզ Զայրիի կողմերն, ինչպէս նաեւ Պաքրը Պէտրմէէն, Բրզալար Աղասը Խանի և շրջակայ բոլոր խաներու ու փողոցներու մէջ, ուր ջուրը մինչեւ մէկ կանգուն բարձրացած էր՝ ողողելով խանութներն ու մթերանոցները։ Մէկ խօսքով, քանի մը ժամ աւելի միջոցի մէջ այդ վայրը կատարեալ ծով մը դարձած էր, որու մէջ կը ծփային ջաղիչի, թզի և այլ պտղոց պարիներ ու հակեր, ամէն մէկը քանի մը կենդիներ ծանրութեամբ։

Երեկոյեան մօտ սկսաւ նուազել ջուրը, վասն զի արդէն անձրեւը դադրած էր, սակայն սա եւս երեկոյին վերսկսաւ աւելի ուժգնութեամբ՝ միայն թէ այս անգամ առանց երկար տեւելու։ Եղած վնասն որոշ կերպով չգիտցուիր, այլ բաւական մեծ լինելն կը կարծուի։

—Առեւտրական Համախիսէ վարժարանի անցեալ տարւոյ վկայեալ հայ շրջանաւարտից անուանց վրայ, զորս հրատարակած էինք երէկ, պէտք է յաւելուլ Ցակոբ էֆէնտի Բագրատունի եւ Կարապետ էֆէնտի Բագրատունի։

—Ագրիանուպոլսեցի երկու Հրեայ աղջիկներ խլամական կրօնն ընդուներ են։ Միոյն անուն Էմինէ եւ միւսինը Ֆաթիմէ դրուեր է։

—Հանրային պարտուց վարչութեան անդամներէն Պ. Օսպարէ երէկ մեկնեցաւ մայրաքաղաքէս Վառնայի շոգենաւով։

—Այս երկուշաբթի օր ժամը 3ին Շերքէթի 33 թիւ շոգենաւը Պէշիքթաշէէ մեկնելով ասկան եղերքէն կանգ առնելու՝ իջած պահուն, Գանտիլլի ա.ջեւ մեծ վտանգ մ'անցուց։ Շոգենաւն երբ Գանտիլլի հոսանքէն կ'անցնէր, քարտիին վրայ գտնուող պահապանը դրօշակով իմաց տուաւ թէ ուրիշ շոգենաւ մը կուգայ հակառակ կողմէ եւ նաւապետն անմիջապէս կեցուց շոգենաւը։ Եւ յիրաւի այն միջոցին երեւցաւ անգլիական խոշոր շոգենաւ մը որ ճիշդ Շերքէթի շոգենաւին քովէն անցաւ։ Եթէ այս վերջինն նաւապետը մտաց արթնութիւնը կորսնցներ, 33 թիւն կամ պիտի ընկղմէր եւ կամ քարափին վրայ պիտի նետուէր։

Հաբէթոբ նաւահանգստի վերատեսչութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ այս անգլիացի շոգենաւներու նկատմամբ որք հակառակ քանիցս եղած ազդարարութեանց փոխանակ Վոսֆորի մէջտեղէն երթալու մէջտեղ կերթան։

—Օգոստոսի 31էն որը Գըրճապլիէն կէս ժամ հեռու տեղ մը կարիտարան ոստիկ անձրեւ տեղալով գիւղաքաղաքին մէջէն անցնող առուն յորդեր է։ Զուրերն ողողեր են հեծելազօրաց ձիերու յատուկ ախոռն և հինգ ձի խեղդուեր եւ հեծեալ զօրք մը այդ միջոցին բաւական ճնաուելով հիւանդանոց փոխադրուեր է։

—Միւրէթիէն Ս�՝՝՝ոէրի ուղղեալ նամակ մը գովեստիւք կը խօսի տեղւոյն գայմագամ Ցակոբ էֆէնտիի բարւոք պաշտօնավարութեան վրայ, յայտարարելով թէ իւր մէկ տարուան պաշտօնավարութեան միջոցին տեղւոյն բարեկարգութեան հոգ տարած և ի մէջ այլոց նաւամատոյց մը շինած է։

—Եգիպտական լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Նեզոսի այս տարուան յորդումն արտասովոր կերպիւ տեղի ունեցեր է։ Վերին Եգիպտոսի մէջ Գանա եւ խանա անուն գաւառակներն ողողուեր եւ բոլոր հունձքերը ընկղմեր եղեր են։ Ժողովուրդն անօթի եւ անպատսպար մնալով, երկաթուղոյ կոմուրջներուն վրայ եւ բարձր տեղեր ապաստաներ է։ Կը վախցուի թէ այս տարի Սայտի կողմը սով ծագի։ Բարձր. Խեդիվին հրամանաւ Եգիպտոսի Ներքին գործոց նախարար Մուսթաֆա Ֆէհմի փաշայի նախագահութեամբ յանձնաժողով մը կազմուեր է ի նպաստ ողողուսին ցնցեալոց։ Ն. Բարձրութիւն այս առթիւ երեք հարիւր ոսկի նուիրեր է։

Պ. ՔԼԱՕՇՊԷՐԿԷՐԻ ՆԿԱՐՆԵՐԸ

Բարիզու Ժուռնալ դէ Ամ լրագրոյն մէջ կը կարդանք։

Ի Լոնտոն տասն հազար երեք հարիւր յիսուն անգլ. ոսկւոյ վաճառուեր են Բէյզդա բնակեալ Ֆայ Սպլին Պառոնուհւոյն պատկերաց հաւաքածոյէն երեսուն-ին հատ։ Ինչպէս կը յիշուի, այս պատկերներ վերջերս Պ. Քլաշպերկէրի միջոցաւ ի տես գրուած էին Բերա Թէփէ-պաշիի թաղապետական թատրոնին մէջ։

Աւասիկ այդ պատկերաց մի քանիներուն գիները։

Գլօր ժրլէ նկարչին Տէսրան Տ՝ Ֆիոնանս անուն թիւ 10 նկարն որ Բերայի ցուցահանդիսին մէջ ի վաճառ դրուած էր վերջնական գնով 400 ոսկւոյ, ի Լոնտոն 1370 անգլ. ոսկւոյ վաճառուեր է։ Վուվերմանի 24 թիւ նկարն որ Եշիլերոյ ոսկերչին Տ՝ Ֆիոնանս անուն թիւ 10 նկարն որ Բերայի ցուցահանդիսին մէջ ի վաճառ դրուած էր վերջնական գնով 400 ոսկւոյ, ի Լոնտոն 1370 անգլ. ոսկւոյ վաճառուեր է։ Վուվերմանի 24 թիւ նկարն որ Եշիլերոյ ոսկերչին Տ՝ Ֆիոնանս անուն թիւ 10 նկարն որ Բերայի մէջ 300 ոսկւոյ ի վաճառ հանուած էր, Լոնտոնի մէջ 830 անգլ. ոսկւոյ վաճառուեր է։

Թէնիէրի թիւ 20 Թ՝՝՝

ԵՐԵՒԱԿԱՅՈՒԹԻՒՆ

ՆԵԿՏԱՐ

Է՛հ մնաք բարեւ Աստուած ու արեւ,
Որ կը պըլպըլաք իմ հոգւոյս վերեւ։
Պ. ԴՈՒՐԵԱՆ

Այն վառվռուն և հրաբորբոք սիրահարութեան ժամանակ այնպէս կը հաւատային թէ արդարև ամուսնութեան պիտի կազմեն «մի հոգի և մի մարմին» յաւէտ անբաժանելի, և թէ մին առանց միւսի անկարող պիտի լինի շնչել և ոչ իսկ մի վայրկեան. այլ աւաղ, այժմ կատարեալ է յուսախաբութիւնը. Նորա բաժնուեցան յանկարծ... ընտանեկան տժգոհութիւնն հասած էր իւր հեռակէտին, այնպէս որ Հրանտ և Նեկտար հասկցան թէ վերջապէս հարկ անհրաժեշտ է բաժնուիլ իրարմէ։

Սակայն միայն Հրանտ հակամէտ էր այս գաղափարին, որովհետեւ այլ ևս չէր սիրեր իւր կինը, մանաւանդ թէ վերջին օրերս մանաւոր սառնութիւն մ՚ալ կ՚զգար դէպի նա. իսկ որչափ աւելի կը նայէր Նեկտարի լրար, հիւծեալ և յաւէտ լռակեաց դէմքին, այնչափ առաւել կը փափաքէր շուտափոյթ բաժանման, թէև կը կարեկցէր տեսնելով նորա վշտահար հայեացքն. «այսու ամենայնիւ, կը խորհէր մտովին, լաւագոյն է բաժանուիս, սակայն լաւագոյն է իմ համար, եթէ ոչ այս կեանք պիտի առաջնորդէ զիս սեւ գերեզման»։

Եսական ոգին երթալով աւելի ևս կը կօրանար նորա մէջ, և այս պատճառաւ նա երբէ՛ք չէր հարցներ ինքներին թէ հապա ի՞նչ պիտի ընէ Նեկտար, պիտի դիմանա՞յ այս դառն հարուածին, զի Նեկտար, առանց ուան պէս, կը սիրէր զնա։ Իւր պատանեկան հասակին մէջ ունէր ընտիր գաղափարներ, գործելու և գործով իւր շրջակայ հասակութեան օգտաւէտ լինելու ցանկութիւն, սակայն կենաց երիտասարդական ընթացքի մէջ ցնդուեցան այդ ամէն բարի միտումներն. ամուսնութեան շնորհիւ իւր հօր կարողութեան կը թափառէր ունայն կեանքի սին հաշուարիներով... այժմ ևս և այս պարագային լոկ ի՛նկատ ունէր իւր անձնական եսի երջանկութիւնն և հանգիստն. իսկ ուրիշնե՞ր՝ բնա՛ւ։

Երբ տուն եկան, անդ չէր Նեկտար։ Այդ երեկոյ մանաւորապէս ունէր սրտի սաստիկ անձկութիւն. ուստի սկսաւ մի քանի անգամ երթևեկել նեղ և փոքրիկ սենեակին մէջ, ուր իւրաքանչիւր առարկայի վրայ կը նշմարուէր կանացի խնամք ու հոգատարութիւն. սակայն սենեակը կը թուէր իրեն կարի աղտոտ, կահ կարասիքը խիստ անմաքուր. նստել ուզելով առաւ աթոռ մը, այլ փոխանակ նստելու զայրացմամբ անդին շպռտեց աթոռն։ Ամենայնչափ առարկայն իսկ կը շարժէր նորա անտեղի բարկութիւնն, մինչև անգամ և ծաղիկներն, որ դրուած էր միայն լուսամուտի առաջ։ Կը թուէր իրեն թէ այդ իսկ վայրկեանէն կ՚ատէր և ծաղիկներն եւ կ՚ուզէր փողոց նետել զայնս.... Նեկտարի լուսանկարն ալ որ կախուած էր պատէն իւր ձեռակերտ շրջանակի մէջ, այո՛, այդ լուսանկարն ա՛լ անիմաստի ցասում կը պատճառէր իրեն, հետեւաբար խոյս կուտար նայելէ ի նա, մինչդեռ առաջ այնքան սիրով, խանդաղատանօք կը նայէր, և Նեկտարի բացակայութեան միջոցին այդ լուսանկարը դիտելով կ՚առնուր իւր սէրն.... Հրանտ թէք ընկաւ գահաւորակի վրայ բթի տակէն սուլելով եղանակ մը։ Սակայն Նեկտարին ընելիք յարաբերութեան խորհուրդն հանգիստ չէր տար իրեն եւ անցեալի յիշատակները, նման սեւամած ամպերուն որ արագընթաց կը պանան երկնակամարի տակէն, կուգային և կ՚անցնէին նորա երեւակայութեան մէջ մին միւսի ետեւէն... Կը յիշէր ամարային հիւսաքանչ երեկոյ մը։ Մութը ընկած և ինք պատուհան նստած ըզմայլմամբ կը դիտէր գեղահրաշ Վոլգային, որի մէջէն կարծես կը ծնէր լուսինն, այնքան որ սաստիկ էր և բընական նորա անդրադարձումն արծաթափայլ ջուրի մէջ։ Կը նայէր և այն սառիճան յաչտակուած կ՚երեւէր, որ աչքերը, կէս ժամէ ի վեր, յառած կը մնային միևնոյն կէտի վրայ։ Լռին փողոցի մէջ սիրոյ «ձայնաւոր խորհրդանշանէն» միայն սթափեցաւ, եւ վար նայելով տեսաւ երկու ճերմակ հագած օրիորդներ որ, իրարու յենած, հեշտօրէն զինք կը դիտէին շրջակայելով. երբ հասկցան թէ իրենց վրայ դրաւեցին Հրանտի ուշն, կարծես աւելի ամուր փաթթուեցան իրարու համբուրելով զիրար։ Սիրոյ դրդիռն ցնցեց երիտասարդի համայն էութիւնն և ալ չդիմացաւ և վազեց դէպի փողոց, այլ ի զուր. անհետացած էին նորա։ Այսու աւելի սաստկացաւ Հրանտի հեռաբերութիւնն. կը ցանկար մէկ մ՚ալ տեսնել այն զոյգերն և այս նպատակաւ թափառեց ընդ երկար. այլ չտեսաւ. կարծեց թէ խաղ մ՚էր. հետեւեալ երեկոյ ևս սպասեց. այլ ի զուր. և մըտատանջութիւնն երթալով կը սաստկանար. չորրորդ օրը միայն վերստին տեսաւ իւր կորուսեալներն, որոց հետ մտերմացաւ քիչ ժամանակէն, որպէս սովորական է գիւղացոյց ընտանիքներուն մէջ։ Այնուհետեւ կը պատահէր որ միասին կ՚երթային շրջագայելու և Հրանտ զգուշութեամբ մօտենալով զոյգերէն միոյն, որ ուներ խրոխտ կեցուածք և անուշ այլ տիրապետող հայեացք, կ՚սկսէր խօսակցել քաղցրութեամբ։ Հրանտ գիտէր թէ կանանց մօտ մարդ պէտք է լինի չատախօս, մի ևնոյն ժամանակ նոցա հետ պէտք է խօսիլ բարձր և գաղափարական նիւթերու մասին զանս հրապուրելու կամ աւելի ուղիղն ըսելով նոցա վրայ բարոյապէս տիրապետելու համար։ Հետեւաբար կը խօսակցէր նոցա հետ բարձր և վսեմ նպատակներու մասին, կարտայայտէր վեհ գաղափարներ և իմաստասիրական գրքերէ սերտած չողչոգուն կամ խորիմաստ նախադասութիւններ... խեղճ աղջիկն որ ունէր միջակ կրթութիւն, կը հիանար նորա խօսակցութեան ժամանակ, նա մանաւանդ ինքն արդէն կը փափաքէր հիանալու։ Դեռ այդ երեկոյեան ամբողջ յիշատակը չ՚աւարտած, իւր երեւակայութեան առաջ կը պատկերանար մի այլ երեկոյեան մը յիշատակն։ Երեկոյ մ՚էր և իրենք միասին էին, ոչ ոք կար ուրիշ. Թեւ թեւի մտած կ՚երթային երբեմն խօսելով և երբեմն լռին, մինչեւ որ անզգալապէս տան մօտակայ փոքրիկ անտառն՝ ուր ծառոց տերեւներն ու ոստեր իրար հիւսուելով կը յօրինէին կամարաձեւ ակնապարար նրբանցք մ՚ուր հաղիւ հաղ կը թափանցէր լուսոյ ճառագայթը։ Նեկտար ընդդիմական երկիւղ մը մղուելով աւելի ևս կը հպէր Հրանտին, մանաւանդ երբ նեղ շաւիղն ուստի կ՚անցնէին, բոլորովին անհետացաւ թանձրախիտ մացառներու միջեւ։ Առաջին և կողքերէն կը տեսնուէր կանայորակ պատնէշ, ետեւէն ոլոր մոլոր կամարակապ ծառուղին, իսկ վերեւէն ծառոց խատցեալ ճիւղեր ու տերեւներ, որոց մէջէն այլ ևս անշմարելի էր կապուտակ երկինքը։ Ոչ ոք կար։ ամենուրեք կը տիրէր խորին լռութիւն, լուռ էին և իրենք բնութեան այդ զմայլելի վանդակին մէջ... կը լսուէր միայն բաբախումն զոյգ կուրծքերու, որ երթալով կամաց կամաց աւելի կը սեղմուէին իրարու... Նեկտա՛ր, Նեկտա՛ր, ի՞նչ երկնային երանութիւն է այս....

—Իսկ այժմ ի՞նչ գ՚ուզես պատիժ եղաւ գլխուս, գոչեց Հրանտ վեր ցատկելով աթոռէն։ սակայն գրողը տանի՛, ուր տեղն ալ այս անիծեալ յիշատակները միտքս կուգան... անցա՛ծ բաներ։ Այսու ամենայնիւ ես ի՞նչ մեղաւոր եմ, ես չէի վերջապէս որ հրապուրեցի, ինձմէ աւելի ինք կ՚ուզէր։ մանաւանդ թէ ամբոխն այնպիսի հիանալի երեկոյ և այնպիսի միայնութեան մէջ, միւս կողմէ երիտասարդական անսանձ աւիւնը... Նորա համար թողի ծնողքս, որ ապա ճակատագրի բերմամբ կորուսանելով իրենց կարողութիւնը մեռան գ՚ժբաղդութեան մէջ։ թէեւ նա ալ համանման դ՚ժբաղդութիւն ունեցաւ, բայց միթէ ե՞ս եմ մեղաւորը։

Կարծես դատաւոր լինելով կ՚արդարացնէր իւր յանցանքն, այլ կարծես տեսնելով թէ ուրիշներ չեն արդարացներ զինք, կը զայրանար, կը կատաղէր։ հոգեկան սոյն պիկոծ վիճակի մէջ դարձեալ ելաւ և սկսաւ մանգալ։ Նեկտար չէր երեւէր տակաւին. անտարակոյս դասերը դեռ չէր աւարտած։ Այլ ևս ձանձրանալով սպասելէն, Հրանտ պատուիրեց սեղանը պատրաստել և հաղիւ սեղան նստաւ երբ ներս մտաւ Նեկտար, լռին և տխրադէմ։ Դադար և վեհերոտ ակնարկ մը ձգելով Հրանտի վրայ խօսքն նշմարեց նորա զայրացկոտ կերպարանքն. այս պատճառաւ ուզեց անմիջապէս արդարացնել զինքն։

—Ա՛խ սիրելիս, դարձեալ պարտաւորեցայ ուշանալ։ ի՞նչ ընեմ, հարկադրուած եմ երկար ժամանակ զբաղիլ տղայոց հետ, բան մը սորվեցնելու համար։

Իսկ Հրանտ Նեկտարի ներս մտնելուն պէս մօտեցաւ լուսամուտին և սկսաւ նայիլ դէպի դուրս թիկունքը կնոջ դարձուցած. և միշտ այս դիրքը կը բռնէր երբ դժգոհ լինէր անկէ։

—Ա՛յո՛, սակայն կարելի էր և աւելի շուտով ուուն գալ, ըսաւ Հրանտ ցած այլ զայրացկոտ շեշտով։

Նեկտար ապշութեամբ սկսաւ նայիլ իւր ամուսնոյն։

—Ա՛յդ ի՞նչ կ՚ըսես, Հրանտ. մի՞թէ մեղաւո՞ր եմ ես, որ սահմանեցայ ուշանալ։

—Անտարակոյս ոչ։ Արդէն ե՞րբ մեղաւոր եղած ես որ հիմա լինիս. բաւ լիցի... հրեչա՛կդ անմեղութեան...

Հրանտ թունալի խմն շեշտելով այս բառերը, չարանենգ ակնարկ մը ձեց նորա վրայ։ Նեկտար խաւաս իւր շուրթերն. հարուածն այն աստիճան սաստիկ էր որ արտասուքը կայլակնացայտ սկսաւ հոսիլ աչերէն։

Ահա այսպէս, միւսն այսպէս կ՚սկսէին խռովութիւնները. Նեկտար թէև վարժուած էր Հրանտի արհամարհական դիտողութեանց, սակայն այս անգամ ծանր, չատ ծանր եկան իրեն նորա խօսքերը։

—Նեկտար, ըսաւ Հրանտ, զայրոյթն անցնելէ յետոյ, չարունակել սոյն կենակցութիւն անհնար է այլ ևս։ Ես, ա՛լ անկարող եմ համբերել, այս յաբատեւ գ՚ժտութիւններն և քո հանապազօրեայ ունայնաբանութիւնն անտանելի դարձած են ինձ... ի՞նչ ընեմ, ես չեմ ուզեր մեռնիլ ո և է յիմարական սիրոյ պատճառաւ։

Կը չարունակէր մեղադրել զնեկտար առանց երբեք վերադրելու իրեն ամենաանչնչան յանցանք իսկ։ Նա չէր խնայեր ամենակծու բառեր, ամենատեւ արատներ, օրպէս զի աբատաւոր և մեղապարտ ցոյց տայ զնեկտար, որպէս զի հաւասարացնէ հոգին իւր երբեմն պաշտեցեալ էակն, և ապացուցանէ ինքներին թէ ինք կատարեալ արդարութեամբ կը վարուի լքանելով իւր կինն։

Այդ ծանր խօսքերէ յետոյ, խեղճ աղջիկն, կարծես, այլ ևս ոչինչ կը լսէր, վշտահար ինկաւ աթոռի վրայ հեծկլտալով, և իւր նուաղկոտ հեծեծանաց մէջէն հազիւ հաղ խեղդուկ ձայնով կարողացաւ մրմնջել սրտաբորոք։

—Աստուած իմ, ինչո՞ւ, ինչո՞ւ այդպէս...

Այլ երբ Հրանտ վերստին յարատարեց բաժանման անհրաժեշտութիւնը նոյն գոռոզ և անողորմ շեշտով, Նեկտար ա՛լ չդիմացաւ, իւր անպատուաւոր անձնասիրութիւնը վերակենդանացաւ իւր մէջ համայն զօրութեամբ։ Զսպեց իւր սրտի մրրկալի յուզումն, առանց մեղադրելու զնա թէ այսու կը խորտակուի իւր մասաղ կեանքը, կ՚ոչնչանան իւր բոլոր անուշ երազներն, իւր բոլոր յոյսը, առանց յանդիմանելու զնա թէ այդու նա իրմէն առած կը համարուի իւր ամէն ինչն, ոչինչ տալով ի փոխարէն...

—Այո՛, իրաւունք ունիք, ըսաւ Նեկտար, ուշ չի դարձնելով իւր արտասուաց որ կը գողդողային իւր արտեւանաց ներքեւ, այո՛, իրաւունք, պարոն, այսպէս չարունակել անհնար է, և պէտք ալ չէ։ Վաղուց արդէն նշմարած էի որ ձեր աչքէն կորուսած եմ ամէն արժէք, ամէն կարեւորութիւն... Այո՛, անհրաժեշտ է մեզ բաժնուիլ իրարմէ։ Ես ալ ևս առաջուան պէս յիմար չեմ, որ վշտահար ու զգետնեալ ձեամ ձեր այդօրինակ խօսքերու հանդէպ։ Ես այսուհետեւ բարձր, շատ բարձր կը գնահատեմ զիս. պիտի լռեմ արդարութեան առաջ ձեր այդ ընթացքի համար, կը մերժեմ ամէն փոխարինութիւն զոր դու իբր ամուսին, պարտիս հատուցանել քո ԼԸԼեալ կնոջ։ Արդ, հեռացիր այս տեղէն. հեռացիր եթէ քո մէջ տակաւին մնացած է կարեկցութեան ամենատկար զգացում մը դէպ ի ինձ... հեռացի՛ր։

Հրանտ որ արդէն ոչինչ լսողած էր այդ տան մէջ և բոլոր ունեցածը շըռայլած էր, առանց պատասխանելու շտապաւ հագաւ վերարկուն, գլխարկը դրաւ գլուխն եւ դուրս ելաւ, այնպէս ուժգին ետեւէն փակելով դուռն, որ սեղանի վրայ եղած ամանները շարժեցան սասկութեամբ։

(Մնացեալը ՀԵՏԸ)
Գ. Տ.

ՊԱՂ ՋՐՈՑ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՈՒՍԹԸՐ, 9 սեպտ.

Ցայսմ է թէ Միացեալ Նահանգաց մէջ քաղաքական կուսակցութիւնը երկուք են, Հանրավարսականք եւ Ռամկավարականք։ Վերջին տարիներ երրորդ կուսակցութիւն մը ևս երեւան եկաւ «Պաղ Ջրոյ կուսակցութիւն» անուամբ որուն վարդապետութիւնն է ոգելից ըմպելեաց պատրաստութիւնը, վաճառումն և գործածութիւնը բոլորովին արգիլել, սոցա փոխարէն պաղ ջուր գործածելով։ Հետեւեալ կուսակցութիւնը իւր իսկ ջատագոված ջուրին մ.ջ մրտելով պաղ ջուրի կուսակցութիւն անուանեցին։ Պաղ Ջրոյ կուսակցութեան կը վերաբերին մեծ մասամբ այն անձինք որք իրենց անձնական փորձառութեամբ սորված են ոգելից ըմպելեաց առաջ բերած թշուառութիւնները, հոգեմտական եւ անկիրթ եկեղեցիներէ և սոցա քարոզիչներէ զատ բոլոր մնացեալ յարանուանութեանց կղերը, գինեմոլ մարդկանց կիները, քաղաքական կուսակցութեանց ընկերութիւնէն արտաքսեալ քաղաքագէտք, բարոյական մոլութեանց բարձումն աղաթելով ստանալու ջատագով անձինք և արուգական կամ լուսնի խաւարումն, երկրաշարժներն, հնոտախտն և այլ պատուհասք բացարձակապէս գինեմոլութեանց արդիւնք լինելու հաւատ ընծայող բարի իսկ ոյարդաւիտ անձինքն։

Ուսթը քաղաքը նահանգիս մէջ նշանաւոր է իւր ժողովուներով, քաղաքական, կրօնական, ընկերական և գիտական ժողովներով։ Հոս նիստ կ՚ընեն գրեթէ բոլոր ժողովք։ Իւր (քաղաքիս) կերրոնական դիրքովն, ընդարձակ սրահներովը, բազմաթիւ հիւրեր պատսպարելու ճոխ պանդոկներովն յոյժ մեծ առաւելութիւն մը ունի ուրիշ քաղաքաց հետ բաղդատելով, ուստի և պաղ ջրոյ կուսակցութիւնն ևս թուականէս երկու օր առաջ իւր նիստն ըրաւ քաղաքիս մէջ։ Հարկ է յիշել թէ նահանգային և տեղական ընտրութիւնք տեղի կ՚ունենան ամէն տարի աշնան։ Նահանգապետի ընտրութիւն ընելու խորհրդով 900ի մօտ պատգամաւորք, արք և կանայք հաւաքուեցան քաղաքիս ամենէն ընդարձակ սրահներէ միոյն մէջ և տեղեկութիւններ ըրին։ Կուսակցութեան յաջողութեան համար աղօթքներ եղան. տասն և չորս տարբեր վարդապետութեանց քարոզիչներու շրթունքներով։ Առենախօսաց մէջ երկու կին ևս կային որոնք այնչափ լաւ փաստաբանեցին իրենց վարդապետութիւնն որ քանիցս ընդհանուր ծափահարութեամբ վարձատրուեցան։ Եւ վերջապէս քաղաքիս բնակիչներէն պատուելի Բրլ նահանգապետութեան ընտրելի որոշեցին, որուն ընտրութեան պահ ժամանակին բոլոր անդամք պաղ ջրոյ ընկերութեան և սորա բարեկամք։ Նահանգապետութեան ընտրելին բեմն երթալով երկար ատենախօսութիւն մը բրաւ, որուն մէջ ըսաւ թէ «Մինչեւ Նահանգաց մէջ այր թէ կին իւրաքանչիւր անձ տարեկան 12 ½ կալոն օղի կը գործածէ։ Պօսթօն քաղաքն ամեն տարի Ափրիկէ զըրկած միլիոնաներու ընկերութեամբ 800 հազար կալոն օղի կը զրկէ հեթանոսներուն։ Ես ևս ասոնց հետեւեալ հաստատն ուշադրութեան արժանի է։ «Թէ օղին բրանապետական ահարկու զօրութիւն մ՚է հազար միլիոն տօլար գրամագլուխ, քաղաքականապէս կազմակերպեալ, տրամաբանութեան ներքեւ հարիւր հոգւոյներով քանէ ունենալով՝ որ օրէնքը կ՚ամարդէ, դատաւորը կը կաշառէ, պատասխանատուն կը վարձարէ և թշնամին կ՚սպանէ, և կը հասնի այն կէտն ուր կառավարութեան և կրօնական ուժերու հատատութիւններէ զօրաւոր կը հանդիսանայ, ազգատութիւն և ամբոխ կը սերմանէ, ընտանեաց և անհատից բարոյականը կ՚ապականէ, մարդկային սերն կենաց և ընչից քայքայումն առաջ կը բերէ և անթիւ չարիքներ կը պատճառէ զորս բացատրելու համար կարծես մեր շրթունքներն ալ անկարող եղան գործել....»

Պաղ Ջրոյ կուսակցութիւնն հաւատարակս կը յարձակի միւս երկու կուսակցութեանց անդամներուն՝ զանոնք կեղծաւոր, գինեմոլ, ամբարիշտ եւն անուանելով։ Դուշակելով որ թէ՛ հանրավարսականք և թէ ռամկավարականք համազուած լինելով թէ իւրանց կուսակցութիւնն իւր օրհասական ժամերու հասած է կը ձգնին ապագային ուրիշ և աւելի բարոյական ամրապնդ կուսակցութիւն մը կազմել, հրաւէր կը կարդայ տիրող կուսակցութեանց՝ իւրանց (պաղ Ջրոյ) կուսակցութեան դրօշին ներքեւ համախմբիլ, ապագային հոգը թողլով ուրիշներու, և հետեւեալ պատմութիւնը կ՚ընէ։ «Տիկին Հօֆման կը պատմէ թէ անգամ մը իւր տանը մէջ մահուան անկողնոյն մէջ իւր տանջանքի կիներ կոչելով՝ թոթով շրթունքներով կ՚ըսէ։ սիրելիս Փաթրիք (Իւանատացոյն անունն) երբ ես մեռնիմ փառեանները պիտի կերպարեա՛ս...» այո՛ կինս այո՛, կը պատասխանէ ամուսինը, դու անհոգ եղիր։ Հէգ կինը քիչ վերջ վերամին աչքերը բանալով կը հարցնէ ամուսնոյն։ Փաթրիք, ես մեռնե՞ս վերջը ազաքս պիտի հագուցնե՞ս և իրենց փոքրիկ անկողնիներուն մէջ պիտի հանգստացնե՞ս...» Այո կինս այո կը պատասխանէ իւրանացոյն, անհոգ եղիր։ գոհ սիրտով շարունակէ մեռնիլդ և ես ամէն բան պիտի հոգամ...»։ «Ահա, կ՚ապրիլի պարոն ատենաբանը, այս է մեր խրատ ատենավարականաց և հանրավարականաց հաւատարակս։ Թող ազնիւ վերնան մէջտեղէն և մեք զգաստ անդամք այս ժողովոյս երիցին զէրք ձեռք առնով ազգին նաւը պիտի տանիմք այն նաւահանգիստը ուր գինեասուն չ՚այ, ագքատութիւն չ՚այ եւ ուր կինն ևս արանց հաւասար իրաւունք եւ պարտաւորութիւն ունի....» Տիրող կուսակցութեանց ազդեցիկ առաջնորդք անտարակոյս գիտան ինչ որ բոլոր աշխարհ կը խոստովանի թէ օղին և գինեմոլութիւնը բաղմաթիւ չարեաց պատճառ կ՚ելլայ. այսուամենայնիւ ուրախտեւոր գինեմոլաց բանակներն լեգէոնները են, Միացեալ Նահանգաց ժողովրդեան ուժգուն հարիւրերորդն օղիի գործածութեան գերի տարած լինելով, ընտրութեանց ժամանակ մլիոնները հաշիւ եղած քուէներու կորստեան վտանգը այնչափ կարեւոր տեղ մը բռնած է մեր քաղաքագիտաց խորհուրդներուն մէջ որ՝ մեծ զգուշութեամբ և շրջահայեցութեամբ կը փաստարանեն օղիի խնդիրը։ Հետեւապէս զարմանալի չէ երբ Պաղ Ջրոյ կուսակցութիւնն ամենուրեք կը յաղթուի, չարաչար կ՚անարգուի, առանց սակայն վհատելու, որովհետեւ կուսակցութեանց պետերու անձնական շահը կը պահանջէ խնդիրը յուզելով ժողովրդեան սրտերուն մէջ գինեմոլութեան դէմ տածած բացը վառ պահել, ինչպէս քաղաքիս ժողովոյն մէջ եւս յայտնի եղաւ ի վերջ ազաթքներու, տաճենախօսութեանց և ծիծաղաշարժ պատմութեանց՝ ծախսերը գոցելու համար Նոպէլ շրջագայելն որու մի ջոցաւ երեք հազարէ աւելի տօլար հասոյթ եղաւ ի մեծ գոհութիւն ոմանց... Այս առթիւ աւելորդ չէ հետեւեալ պատմութիւնն ևս ընել, ցոյց տալու համար թէ այլ է փաստարանելն և բոլորովին տարբեր բան գործադրելն։ Մասաչուսէդ նահանգի երեսփոխանական ժողովը անցեալ տարի սրտագրաւորութիւն մը կը զրկէ քաղաքս տեսչոյն վրայ օղիի խնդիրն ուսումնասիրելով տեղեկագրելու նպատակաւ։ Ընթերցողն կը յիշէ անտարակոյս թէ անցեալ տարի քաղաքս քուէից մեծ ամանութեամբ օղիի առեւտուրն բացարձակապէս արգիլած էր, գինետունք փակուած էին եւ ևն ևն։ Պօսթօնէն եկած պատգամաւորք օղիի խնդիրը ձեռք առնելէ առաջ քաղաքս ամենէ հոյակապ պանդոկի տէրը կոչելով հրահանգ կուտան թէ ինչ տեսակ ճաշ և թէ ինչ տեսակ օղի և գինի պիտի գործածեն։ յանձնաժողովոյ անդամոց իւրաքանչիւրն բան իւր ճաշակի ըմպելիք կը պահանջեն, որոց կը հաւանի պանդոկապետն. երեսփոխանական ժողովոյ մատակարարպաշտօնեայն հեռագիր ստացած լինելով կերակրելէ և ըստ ամենայնի իրենց պէտքերը (յ՚ենթաժողովին) հոգալ ջանալու իմաստով. այս հեռագիր ի ձեռին պանդոկապետը մեծ ծախսերով գինի, օղի և այլ ըմպելիք բերել կուտայ Նիւ-Եորքէն։ Իսկ երբ յանձնաժողովն քաղաքիս մէջ օղիի եւ գինետանց առաջ բերած թշուառութեանց խնդիրն ուսումնասիրելով կաւարտի իւր պաշտօնն և կը մեկնի քաղաքէս, պանդոկապետն յանձնաժողովոյ համար ըրած ծախսուց հաշիւը Երեսփոխանական ժողովոյ պաշտօնէին կը ղրկէ։ այս վերջինը կը մերժէ վճարել հաշիւն առարկելով թէ «ըստ որում Ուսթէրը քաղաքն ոգելից ըմպելեաց առեւտուրն ըստ օրինի արգիլեալ է՝ պանդոկապետն յանցաւոր է մասնաժողովոյ անդամից գինի և օղի տալու մէջ, հետեւապէս ոչ թէ միայն ըմպելեաց պահանջ չունի այլ և տուգանք վճարելու է ոստիկանութեան սնուցիկի», օրինաց տրամադրութեան դէմ մեղանչած լինելու պատճառաւ։ Պանդոկապետը դատ բացաւ երեսփոխանաց մատակարարին դէմ և յաջողեցաւ վճիռ ձեռք բերելով իւր պահանջն ըստանալ։ յարգելի դատաւորն իւր արտասանած վճռոյն մէջ կ՚ըսէր. «ոգելից ըմպելեաց խնդիրը քաղաքիս մէջ ուսումնասիրելու պաշտօն ունեցող դէսպատ անդամք մասնաժողովոյ՝ իրաւունք ունէին տանալ ինչ որ կը փափաքէին։ Եւ երեսփոխանական ժողովոյ մատակարարն իւր պարտականութիւնն կատարելով հեռագրած կը պանդոկապետին այդ մասին, անորոշ թողլով օղիի կամ գինիի խնդիրն։ ուստի պանդոկապետը պատասխանատու չէ տեղական օրինաց առջեւ....»

Պօսթօնի լրագիրներէ մին Պաղ Ջրոյ կուսակցութեան ժողովոյ նկարագրելու տարիս պէս կը խօսի։ «Պաղ Ջրոյ կուսակցութեան ընդհանուր ժողովոյ անդամոց բազմութիւն մը աշխատութեանց օժանդակել կարծես մեր ընտրութիւնն եւս երկկ գիշեր երկնից կամարը բանալով արտաքոյ կարգի հեղեղատ մը թափելով մեր գլխուն։ և եթէ երրեմն վարեմի կ՚ապաստից չատաւոնը (տրեգակը) ամպերու մէջէն միաչեայ մեզ կը դիտէր, ապացուցանելու համար էր թէ երկինքը եւս ամէն պատրաստութիւն տեսած է նորահարմ կուսակցութեան պարտն անպակաս ընելու, զովացնելով ի ներքուստ և մաքրելով արտաքուստ փայլուն ապագայ մը կը գուշակուէր սոյն կուսակցութեան մինչեւ ցարդ անցեալ ձեռնարկներուն։» Պաղ Ջրոյ կուսակցութեան ժողովոյն մէջ գովութեան արժանի էր կանանց արուած հաւասար իրաւունքն ատենախօսելու եւ փաստաբանելու։ իսկ երբ երեկներէ մին փափուկ սեռի իրաւունքները սեղմելու մըտօք մէկ քանի խօսք արտասանեց, ամէն կողմանէ «Լաւ։ գ՚ուրա ելիր։ արտաքսեցէ՛ք զնա» ելն բառերը կը լսուէին ժողովականաց մեծամասնութեան կողմանէ, որուն ձայնը սիրապատեաց ցվերջ ժողովոյն։

Մ. ԹՕՓՀԱՆԵԼԵԱՆ

ԵՐԿՔ

Մ. ԱԲԻԿԵԱՆ ԷՖԷՆՏԻ

Անդամ Թարգմանութեան սենեկի Սպարապետի Դրան. Դասատու Վիպեալ Մէկարիի ազգ. ժողովի. Ուսուցիչ օսմանեերէնի Պէրպէրեան և Կեդրոնական բարձրագոյն ուսումնարանաց։

Հաւանական յԱգգ. Ուսումնական Խորհրդոյ, յանձնարարեալ յատուկի շրջաբերականաւ Ազգ. Պարարարքարանի։

1. Կիւլտէպէի մուհարրէրաթի բէտիվէ վէ զայրի բէսմիեէ. Թուրքերէն ամենահոյակապ ձեռագիր նամակների մէջ (տիպ. Դ. 5 զրշ)։
2. Տարերք օսմ. լեզուի. Անասրր. ընդարձակ քերականութիւն Թուրք, Պարսիկ և Արաբ լեզուաց հանդերձ բառգրքուկիւ. (տիպ. Բ. 5 զրշ)։
3. Իքսիրի էլիֆպա. Քերական թուրք լեզուի (տիպ. Ե. 1 զրշ)։
4. Մէզազի էտէպկեեանը օսմանկիէ. Արձակ և ոտանաւոր հատընտիրք օսմ. գրականաց. 4 զրշ։
5. Առաջնորդ ուղղագրութեան օսմ. լեզուի. 2 զրշ։
6. Էդուաիֆի ասար. Մաս Ա. Վէպեր և այլ հրահանգիչ հատուածներ. յարմարագոյն դասագիրք ընթերցանութեան, մանդամային թարգմանելու ա՛զբանութեան. իւրաքանչիւր հատուածի ներքեւ նշանակուած է բառերու խնամտն և հնչումն (տիպ. Բ. 60 փարա)։
7. Էդուաիֆ Ասար. Մաս Բ. նոյնպէս 60 փարա։
8. Հատընտիրք Օսմ. Պարս. եւ Արաբ. լեզուաց. 100 փարա։
9. Բէնպէրի Գրքաէն. կ՚ուսուցանէ անձնիւր թուրք ընթերցանութիւն. 60 փարա։

Վերջին հրատարակութիւնք հեղինակի

10. Բառարան Տաճկերէն, Հայերէն, Գաղղիարէն. հրատարակեալ մինչ 19դ տարին. բաժանուած ի մէկ մէջտեղ։
11. Թիւճճար եազըճըսը. Վաճառականական նամականի հանդերձ Հայ. Գաղ. բառգրքուկիւ. 4 զրշ։
12. Թիւճճար Միւնշաաթը. Նոյն հանդերձ Թուրք. Գաղ. բառգրքուկիւ. 100 փարա։
13. Թուրքերէն նամականի. Վերոգրեալ կիւլտէպէի հայատառ արտասանութիւնն է. ի վերջոյ ունի բառարան մը (տիպ. Բ. 6 զրշ)։
14. Տանը փաստաբանը կամ հարիւր հարցմանց պատասխանքը. ժառանգական՝ առեւտրական և պատժական խնդրոց նշանակումն. խիստ հետաքրքրական գիտելիք. 100 փարա։
15. Էսիլէի սրթիլն. Նոյնին Տաճկերէնն է. 2 զրշ։
16. Էէդաիֆի ասար. Վեպեր և այլ նիւթեր. բառերը գաղտարէն բացատրուած 2 զրշ։
17. Ընդարձակ բառարան. Տաճկ. Հայերէն. հրատարակուած մինչ Ցրդ տարն։

Ընդ Մամլով

18. Դպրութիւն կամ համակայնութիւն թուրք լեզուի։
19. Համառօտ կիւլտէթէ։
21. Գաւափտի Ֆարսիյէ վէ Արապիյէ։
21. Տանը փաստաբան Մաս Բ. և Գ. Ծանօթ. Սոյն հրատարակութեանց մեծագոյն մասն ի փոքուց ատեն Թուրքիոյ հայ ուսումնարանաց մէջ և զուտ Թրքաստան եղջիւրներն Թուրք եւ Ցոյն եւ Հրեայ վարժարանաց մէջ ընդարձակօրէն մուտք գտած են, որով հասած են Դ. տպագրութեան։

Հեղինակին բոլոր գործերն 20 % զեղչով կը վաճառին։

1172 1—2

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԹԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
ՖՐԱՆՍԷՍԿԻ ԼԵԶՈՒԻ
Հանդերձ Հայերէն բացատրութեամբ
Յօրինեաց ԵՂԻԱԶԱՐ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ
—
Երիտասարդ Տպագրութիւն
Փնտուած եւ խիստ Յոխացած Լաւագոյն ընթացքին վրայ
—
Ազգային Կեդրոնական Վարժարանաց Պատուական Ժողովոյ կողմէ ընտրեալ դասագրոց մէջ Փրանսերէն լեզուի Թերականութեան այս Միակ դասագիրքն կը վաճառուի ի գին 6 զրուշի։
Կեդրոնատեղին է Պաղատեան Գրատունը, կ. Պոլիս, Յակոբեան խան, թիւ 14։
1171 2—10

ՆՈՐ ԴԱՍԱԳԻՐՔ
ԹՈՒՄԱԲԱՆԻՊԵԱՆ
ԱՇԽԱՏԱՍԻՐԵԱՑ
ՆԻՈՒԱՆԳ Ս. ԳԱՐԹԱԼԱՆԱՆ
Դասատու
Զափական գիտութեանց

Ազգային դասատուներէն երուանդ էֆ. կ. Գարթալեանի սոյն դասագիրքն, որ կը պարունակէ թուաբանութեան սեռական և գործնական մասը միանգամայն, բաժանեալ փոքրաւորութեան և մեծ խնամոց արդիւնք է։

Թուաբանութեան բոլոր կանոնք կոկիկ և դիւրընթացելի ոճով բացատրուած են, և մեղրական չանոն և վաճառականական հաշուց վերաբերեալ կանոնք ընդարձակ տեղ մը կը գրաւեն սոյն նոր դասագրքին մէջ։

Բաց սասի, մանաւոր ուշադրութիւց եղած է որ ի բաքանչիւր կանոնի յարակցին խնդիրք Թուրքերոյ առեւտրական գործառնութեանց և առանին կենաց պիտոյից համաձայն ըլան, ա՝ սակ որպ թուաբանական խնդիրք չատ անգամ տարակուսցուցիչ և աւելորդ կ՚ելլան։

Հմուտ Թուաբանին սոյն աշխատասիրութիւնը մեր ազգ. վարժարանաց մէկ դպրոցի սկսաբը կուգայ լրացնել և բառնալ աշակերտաց ձ

ԲՈՍՆ ՏԱՐՈՒԱՆ ՕԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

ԲՈՒԺԱԿԱՆ ՀՐԱՇԱԼԻ՝ ԱՐԴԻՒՆՔՆԵՐ

ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՈՒՐ ՁԻԹԼԻԻ

(ՄՈՐԶ Ի ՊՐՈՒՍԱ)

Պէտրպոնար որը Սոռով

1304 Սէպէր 11 Թուական կայսերական իրատեղով արտօնեալ—Վարձատրեալ Բարիզի, Վիէննայի, Լոնտոնի, Ֆիլատէլֆիայի, Ռնվէրսի, Ֆրանքֆորդի ցուցահանդէսներէն։

Ձիթլի ջուրն, որ Արեւմուտքէն եկող հանմանան հանքաջուրերէն գերազանց է, շիշերու մէջ կը գրուի ընդ հսկողութեամբ Տր. Արիկեանի, պատուիրակ ի դիմաց առեւտրական Վահան Նախարարին։ Մէջն մի եէպէեր կրելու է քննիչ բժիշկին ստորագրութիւնը։ Հասարակութիւնը մերժելու է այն ամէն շիշերն որք չեն կրեր Պետութեան այս երաշխաւորութիւնը։

Այս հանքաջուրին յատկութիւնն ապահովեալ է մարսողական խողովակին և լեարդին հիւանդութեանց մէջ, աւազախտի եւ յօդացաւի մէջ, չաքարախտի և փամիլլուային խոթութեանց մէջ։

Ձիթլի չատ սխորժահամ հանքաջուր մ'է, սեղանի համար պատուական ջուր մ'է եւ չատ օգտակար է այն պարագային յորում ջուրերը վարակեալ են համճարակ հիւանդութեանց տակն։ Իրենց առատութեան նախանձախնդիր անձինք ջրեղջիներու, Պէնոներու եւ այլ ջուրերէն նախամեծար պիտի համարին Ձիթլին։

Ձիթլին կը գտնուի մարսողութիւնն և կը կանոնաւորէ միւս բոլոր պաշտօնները։ Չատ օգտակար է նաեւ այն պարագային երբ պէպոնով սնող մանուկները կամէ կրարելու է։

Ձիթլի ջուրը չաքարն երկու անգամ կը զրկուի աղբիւրէն, այնպէս որ կարելի է վստահ լինիլ թարմ վիճակի մէջ գտնել զայն ի մթերանոցս։

Կ. Պոլսոյ մէջ կը ծախուի ի կեդրոնատեղին Ընկերութեան, 13, Ճէլալ Պէյ խան, եւ ի Մանճաիւզա՝—Բերա, Պ. Ալիբրանտի, դեղարան Տէլլա Սուտա, 169.—Պոլիս, Պ. Մէկիքի, դեղավաճառ, 24, Եէնի ճամի փողոց.—Ֆ. Թէրմիման, դեղագործ, Ճղալ օղլու, Պարսկական դեսպանատան մօտ.—Ազբպալ, դեղագործ ի Վէզնէճիքեր.—Գալաթիա, Պ. Մավրոյդ, վաճառական, Մարթը փողոց, 34.—Պէշիքթաշ, կեդրոնական դեղարան.—Թէրապիա, Սալա Սրօնքուլը.—Պէշիքտաշի, Սդիրոքքի Թէսխարիսի, վաճառական.—Գոտը գիւղ, դեղարան Լէոնիտա Անթիբա.—Իսկիւտար, Սդավրոքի Նուրբրուլը, դեղագործ։

Գարապ շիշերը եւս կ'առնուին։

1054

ԱՔԼՈՐԱԹԵՂԴ

(Խոռ—պուն)

ԵՒ ՄԱՆԿԱՆՑ ԿԱՊՈՒՏ ՀԱԶ

24 ժամուան մէջ կը բուժին

ՍԹԷՍԻՖԵՐ ՄԱՆԱՐԱՊՈՎ

Քան տարուան յաջողութիւն

ԱՄԵՆԱԶԳՈՒ ԴՈՐՄԱՆ

Այս դեղ վարձատրուած է չատ երկիրներու մէջ եւ Բժշկական ու Դեղագործական ընկերութեանց հաւանութեանն արժանացած։

Արեւելից համար ընդհանուր կեդրոնատեղին է Դեղագործական Մթերանոցը, Ղալաթիա Մեծ փողոց, 35։

671 20—26

Ց. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ

ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ

Ի ՊԱՏՈՒԷԼ ՀԱՄՈՒԶ

ՖԻՆ ԱՆՁԻՆԸ ԵՕԳՈՒՏԵՌԻ Կ. ՊՕԼԻՍ

Սոյն կազմատան մէջ կան Եւրոպական նորընտիր և կատարելագործեալ մեքենայներ որոնցմով կը կազմուին և կը յօրինուին

ԶԱՓԱՌՈՐ ԳՆԵՐՈՎ

ԳԻՐՔԵՐ դեղեցիկ և հաստատուն

ՏՈՒՄԱՐՆԵՐ, վաճառականական եւ ԱՇՏԵՆՏՈՄՆԵՐ, խիստ մաքուր և ընտիր։

Ցանկորդաց դիւրութեան համար կազմատունը ունի իրեն կցորդ վաճառատուն մը թիւ 27 Ֆինճանճըլար-Եօգուրլը, ուր կ'ընդունուին յանձնարարութիւնք և ուր կը վաճառուին նաեւ գրագրական ամէն տեսակ պիտոյք, ընտիր թուղթ, գիր, տումարք, պայուսակ, գրապանակ եւ եւ։

736

ՍԻՆԿԷՐԻ

ՀՇՄԱՐԻՏ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՑՆԵՐԸ

Կը գտնուին միմիայն ի Պոլիս, Մահմուտ բաչա, 90,—ի Կալաթա Կլավանի խան, 2,—ի Բերա, Կալաթա Սէրայի դիմաց։

Ժ. ՆԻԷՏԼԻՆԿԷՐ

Վճարման դիւրութիւն

Զգուշանալ կեղծերէն։

626

ԲԺԻՇԿՆԵՐՈՒ ՀԱՐՑՈՒՇԻՐ

ԲԱՌՏԻՆԱ (Գորսիքա), Բնական հանքաջուր երկաթախառն, թթուային, կապային. ամենազգու դարման ընդդէմ արեան տկարութեան, դեղութեան, տենդի, ստամոքսի ցաւերու, եւ արեան նուազութենէն յառաջ եկած ամէն հիւանդութեանց։

ՀԱՆՔԱՅԻՆ ԲՈԼՈՐ ՋՈՒՐԵՐԷՆ ԳԵՐԱՍԱՆՑ։

Հանքին տէրն է Ֆ. Մորինարի, 2, Պոլս փողոց, Մարսիլիա։ Կ. Պոլսոյ մէջ գործակալք են ԳԱՌՆԷՎԻԱ եւ ԲԵՌԴԻՐԻԻ, Աստ խան, 4, Մաքսի փողոց, Ղալաթիա

Կը ծախուի գլխաւոր դեղարանաց մէջ,

621

CAISSE GENERALE D'EPARGNE ET DE CREDIT

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄՆՏՈՒԿ

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՐԿԻ

ԱՌԱՆՁՆԱՒՈՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 1,000,000 ՖՐԱՆՔ

500 ֆրանգոց 2000 արժէնդիներու բաժանեալ

Հիմնեալ ի Բարիզ 1880 ապրիլին

և Անանուն Ընկերութեան վերածեալ՝ 1881 մայիս 4ին

Կեդրոնատեղի 116, հրապարակ Լաֆայէդ, Բարիզ

Վարչական խորհուրդ Պ. լը Մէռաժան որը Մոնդով (Ֆէլիքս), ասպետ Պատուոյ Լեգէոնի, Նախկին երեսփոխան Պ. Պիւէ (Լէոն) Պ. Դ. Ռոդիվալ (Դ. Ռոդիվալ և ընկ. սանէն, սեղանաւորք)

Գործերէ 1887 ի Տարեշրջանին համար, Պ. Օսման (Վիկտոր) Պ. Պէլլիւք (Լէօ)

ՏՆՕՐԷՆ Պ. Մաթիէօ (Մորիս)

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՐԿԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄՆՏՈՒԿԷՆ նպաստներն և առաւելութիւնները են.

Խնայողութիւնն ամենուն դիւրամատչելի ընել։—Քիչ գրամ ունեցողները տեր ընել Բարիզի, Ֆրանսայի քաղաքաց, և Ֆրանսայի Գաւէտի Ֆոնտիէին պարտաքիթոց, ամսական 5, 10 կամ 20 Ֆրանքի վճարմամբ։—Խնայողութիւնն հրապուրիչ ընծայել, թոյլ տալով գնողին որ դեռ բոլոր ստակը չը վճարած մասնակցի վիճակահանութեան և առանց տոկոսներն։ Միանգամայն ամէն անհանգստութիւն քաշնալ, ամսական ստացագրոց գրաքն ստանալով, իւր իսկ բնակարանէն։—

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՐԿԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄՆՏՈՒԿՆ խնայողական մնաւուներու ամենէն հանմարեղն է. սա գաղափարին վրայ հիմնեալ է թէ խնայողութիւնն աւելի կարեւորութիւն կուտայ արագապէս հասնելու գիւրակեցութեան, եթէ ոչ հարստութեան, քան ստանալու փոքր տոկոս մը վճարեալ գումարներէն։

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՐԿԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄՆՏՈՒԿը խնայողին կ'առաջարկէ երկու միացեալ առաւելութիւններ, պարգեւի հաւանականութիւն և տոկոս։ Ուստի և, 1880էն ի վեր իւր ձեռք բերած արժանքն յուսացնէն վեր է. 1886ին ունէր աւելի քան 96 000 յաճախորդ, որոցմէ շատերը կարեւոր պարգեւներ շահած են։

Ֆրանսական կամ պէտիական մէկ կամ սէկ քանի պարտաթղթեր գնելու համար, կը բաւէ իւր ներկայացուցչոյ յանձնել առաջին վճարին գումարը. արժեթղթին թիւն անյապաղ կը հաղորդուի գնողին։

Թուղթիոյ համար ընդհանուր գործակալ

Ց. ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ Մուսթաֆա փաշա խան, 6, Պոլիս.

Պ. Պ. Միսաք Մօրուքեան եւ ընկ. գործակատարք յԻզմիր եւ շրջակայքը Բասմաճիսուի, Իզմիր. Պ. Ց. Պ. Քալեոնեան, գործակատար Պրուսայի նահանգին համար, Իրէք խան, Պրուսա. Պ. Սարգիս Սարգիսեան, գործակատար Լիւլիրիէ, Իաքէլէ. Պ. Ց. Նահապետեան, գործակատար ի Սէզիպօլու. Պ. Սմբատ Դաւիթեան, գործակատար յԱֆիոն Գարահիսար. Պ. Զարեհ Ամիրայեան, գործակատար ի Սպարթա. Պ. Պ. Կ. Պոյաճեան եւ Ընկ., գործակատարք ի Տրապիզոն։

748

ROB BOYVEAU LAFFECTEUR

Կը բուժէ արեան ապականութիւնէ յառաջ եկած ամէն հիւանդութիւնները, Թոյլ, ամէն տեսակ վէրքեր, յօդացաւ ելն ելն։

ՌՈԲ ՊՈՒԱՅՎՕ—ԼԱՖԷԹԷՕՌ

ԻՌՈՏԻՒՌ ՏԸ ԲՈՐԴՈՅՈՆՈՎ

Կը բուժէ հին և նոր գաղղիական ախտերը, Վէրք, Կեղ, Ուռեցք ելն ելն ի Բարիզ, Ժ. Ֆէրրի, 102, Ռիշիէօ փողոց, յաջորդ ՊՈՒԱՅՎՕ-ԼԱՖԷԹԷՕՌ ի և ամէն դեղարանաց մէջ։

J. Ferré, 102, Rue Richelien, Paris

22

ԱՊԱՀՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Ի ՀԱՄՊՈՒՐԿ

Ընդհանուր գործակատար ՀԷՐՄ. ՀԷԼՊԻՆԿ

Կալաթա, Քարանթինա փողոց, թիւ 9

ԼԱԹՐԱՆՍԱԹԼԱՆԹԻՔ

ՇԱՀԱՒԻՏ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ ԿԱՊԱՀՈՎԱԳՐԻ

ՏՈՒՆԵՐ, ԹԱՆՈՒԹՆԵՐ, ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ, ՇԱՐԺԱԿԱՆ ԳՈՅՔ ԵՒ ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԱՊՐԱՆՔ

566

ՈՒԵՆԱՒՍԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԲԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԷԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Մ—ը-Էլ—ոյ Լ Բ—ԷԷՆ Գլխ- կանոնաւորեալ բանաղ

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յաջիկայ շաբաթուան է Աբդին որ սեպտեմբեր 21ին Մարսիլիայէն և սեպտեմբեր 28ին Կ. Պոլսէն սկսի մեկնի,

Մարսիլիա երթալիք յաջիկայ շաբաթուան է Մինէրվա որ սկսի մեկնի հոկտեմբեր 3ին։

Ո—ղղ—էն Լ —ոյ —ղ—ոյ—ոյ—ԷԷ

Նաւաղէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն

ԹԻՆԻՈՔԷ ԲԸՊՈՒԼ

Թիւ 17-18 Քիւշիւք Միսէթ

Մոմհանէ փողոց, Թիւ 14

556

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ

ՇՈՓԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՓԵՆԱՒՈՒԹ

Ոչ կանոնաւորեալ կը բանի Լիվերբուլ և Ամերիկէ գծէ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալճերիան	2500	Ֆինճանեան	3700
Ալճոսիան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անամալուգեան	2500	Ֆլորիան	3700
Ազթէկեան	2500	Իսպերիան	5500
Ազատիան	3700	Իսպերիան	5500
Պավարիան	6000	Իսգրիան	5500
Գուլկարեան	6000	Լեհանեան	2200
Գանթելեան	800	Լիկուրեան	2500
Սարդինեան	2000	Լիսպոն	800
Տուրոյ	700	Օլորթոյ	700
Էմիրլեան	3700	Բերլինեան	3800
Ֆապիան	3700	Վալենսիան	6800
Ֆալերնիան	3700	Վիրճինեան	6800

Ո—ղ—ոյ—ն—ոյ համար ամէն գիւ—ոյ—ն—ԷԷ

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ

ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆԹԷՆ

Գործակալ

Թիւ 1, Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Ղալաթիա.

Նաւատեղք, Պարոնայք Ֆրէտ, Էյլանտ և ընկ. Լիվերբուլ

Գործակալներ

Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնդէն.

Զմիւրնայ, Պ. Պ. Քարվիր Եղբարք

Ալեքսանդրիա, Ն. Լ. Վահան և ընկ.

Մարզուան, Ա. Քամիլերի.

Շերա, Ս. Վօրգօրուլօ Որդիք և ընկ

Զմիւռնիա, Պ. Ռիդօլ և ընկ.

546

ՄՈՍ

ՇՈՓԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԼԻՎԷՐ—ԼԻ Լ ՄԻՆԷՐՎԱ ԳԼԽ- ԲԱՆԱՂ

ՔԷՆՈՒ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանարեան	4200	Սֆինքս	3000
Ֆերան	4000	Օասիրիս	3000
Օսմանլի	4000	Նէբթիս	3000
Սեսոստրիս	3250	Բերա	300
Թիպա	3250	Լոդիս	800
Մակասլա	3250	Օլիմա	800
Մարիոթիս	3250	Սէսիլ	700

Դիմել առ ժ. Թ. ՈՒԻԹՈՒԼ և ԸՆԿ.

Ուիթհոլ խան

ՁԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ

541 51, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվերբուլ

ԵՐԹԵԻԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՓԵՆԱՒՈՒԹ

ԸՆԴ ԴԼ ԱՆԳԼԻԱ, Կ. Պոլսոյ Լ Օրէսայի

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍՈՆ

ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալզատիս	2,000	Լէբանոն	4,500
Անճէլս	3,000	Մարէնկո	4,300
Ակամ	1,300	Մարսալի	2,500
Գասկոնիա	3,500	Մէլս	2,000
Գլորամիս	2,200	Նէրս	2,000
Գրամ	2,000	Օթելլս	5,000
Գէլրա	2,600	Օրլանտս	2,000
Գալիքս	2,500	Օգրանդ	4,500
Գամմա	2,400	Օգդա	2,000
Գաբա	2,000	Բարիթիկ	1,200
Գասմ	2,700	Բալէրմ	3,200
Տիտա	2,500	Բաղդ	1,700
Տօմիս	1,800	Քիզ	2,800
Էրաբ	2,600	Լիսթի	4,400
Տրաղ	2,600	Բինալտ	3,200
Ֆարգան	800	Բալլ	3,000
Ֆիտա	1,700	Ռոմանա	5,500
Ֆլամինկ	1,600	Ռամզ	3,500
Կարլիս	3,500	Ֆանլիս	4,000
Կիրանս	2,200	Սաֆիս	2,000
Կոզ	1,800	Սիլկիս	2,000
Կլոսմա	2,200	Սորենդ	4,300
Հանկ		Թասոս	1,200
Հէրս	2,000	Թ. Ուիլսի	3,600
Հիսալկ	3,000	Թիկեր	1,300
Հիւմանէրդ	1,200	Թոլէս	2,800
Ֆիսա	2,300	Քանգ	3,600
Քելս	2,900	Եէսոս	1600
Քօքս	2,200	Զեղամ	3,000
Լէա	2,000	Զէրս	41,0

Թուլիպոս հրգեղեանը, նաւապետ Մօնոս, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հալ և ամսոյս 23ին պիտի մեկնի ուղղակի Կ. Պոլիս գալու համար։

Սպասուելիք համար ամէն գիւ—ոյ—ն—ԷԷ

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ

Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՒՈՅ

Գործակալ

Թիւ 17-18, Քիւշիւք Միսէթ խան Ղալաթիա

551

Ա. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՅՁԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ՆՈՐ ԴԱՐՄԱՆ

ԸՆԴԴԷՄ ՊՆԴՈՒԹԵԱՆ ԵՒ

ԱՐԻՒՆԵՐԹՈՒԹԵԱՆ

ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆ ԴԵՂ Տր. ՈՒԱԴՄԱՆԻ

Շատ քիչ դեղեր կրնան իրենց յաջողութիւնն հաստատել բժշկական այսքան բարձր անուններով, որպէս են. բրոֆ. Տր. Ֆոն ԼԱՒԷՐ, բժիշկ Գերմանիոյ կայսեր, բրոֆ. Ֆոն ՎէՆԴԵԼԱ, բրոֆ. ՇՎԱՅՆԻՆԿԷՐ ի Պերլին, բրոֆ. Ֆոն ՍՔԱՆԶՕՆԻ ի Վիւրցպուրգ, բրոֆ. Ֆոն ՆԻՒՍՊԱՒՈՒՄ ի Միւնիխ ելն ելն.

Այս վերջինը կը գրէ ինձ, իւր հիւանդանոցին մէջ փորձելէ յետոյ.

«Խնդրեմ տեղեկութիւն տուէք ինձ թէ ո՞ր դիմելու եմ այս աքանչելի դեղէն գնելու համար։»

Վիէննայի Բժշկական Մամուլը կ'ըսէ (1 մարտ 1885).

Տր. Ուոտմանի Մ-ուրպանը արժանի է մեծ բժշկոց բաղձանքին յանձնարարութեանց։

Այս Մաքրողական միակ արդիւնքն դեղն է ընդդէմ Պնդութեան։

Մէկ մասնոցի պարունակութեամբ դեղ եթէ ներբարկեր սրբանին մէջ, անկշռապէս արտաքնոց կ'երթայ։ Եթէ ազդեցութիւնը չատ գօրեղ կամ արագ է, կարելի է խառնել հարկ եղածին չափ ջուր, որպէս զի կանոնաւորապէս եղէ փորը։

Մանկանց համար ջրախառն Մաքրողական կը բաւէ սովորաբար։

Մանկանց վտանգաւոր թունդքին տուաքն առնելու լաւագոյն դարմանն է օրն երկու անգամ հանել փորը։

Արկանեղեռնիկ. Սրբանին մէջ կը խոթեն քիչ մը բամբակ որ թաթխուած լինի ջրախառն Մաքրողականի մէջ (ամբողջ ժամ մը, օրը երկու տնդամ)։

Չամաճարակ հիւանդութեանց, Թիֆոիտ, Քոլերայի և այլն, մարդ զգուշանալու է ներքին դեղերէ։ Եթէ փորն օրը երկու անգամ եղէ, լաւագոյն դարմանն է ժամանակ չտալու համար միքրոպներուն որ ծաւալին։

Սովորական հիւանդութիւնք. Նկերբարկութիւն մ'ընել ճաշէ յետոյ։

Բոլոր ոչկոշական դարձուածք մէջ, կաթուած, փսխուտ, ստամքոյի ցաւ, խոթ, չնչեղութիւն, փորին անմիջապէս ելնելը մեծ օգուտ կ'ընէ։ Շատ առատ ճաշէ մը յետոյ մարդ ինքզինքը կը դտնէ ներբարկութեանց մէջ և չատ անդամ վտանգաւոր անմարսութեան մը առաջը կ'ատնու. ուղեւորութենէ առաջ և ուղեւորութեան միջոցին, մի՛ մոռնաք այս հանդիստ դեղը։

Նա որ գիտէ մաքրողական ներքին դեղերու չատ գործածութեան հետեւանքներն և մեծ քանակութեամբ ջուր ներս առնլով յառաջ եկած ադիտաբեր արդիւնքները, ինչպէս են ընդարմացում մեծ աղեաց, պնդութիւն, արիւներթութիւն, պիտի ընտրէ միշտ այս նոր դեղն, որ ոչ դեցութիւնը նոյն կը մնայ քանի մը տարի վերջն իսկ։

Դեղատոնց մէջ կը ծախուի.

1 ամբողջ չիշ 1 մէճիտիէ

½ չիշ ½ »

¼ » ¼ »

Գրեթէ ½ մէճիտիէ

Գործարանէն նշան է գրեթէ մը և անունն էդիքէդներուն և չիշերուն վրայ։

ՏՐ. ՈՒԱԴՄԱՆՆ

Մասնագէտ որոյնի խոթութեանց և կանանց հիւանդութեանց

Թուքիոյ և Արլկարիոյ համար միակ կեդրոնատեղին է Տր. Շիլտէկ, յԱգբրիանուպոլիս—ի Կ. Պոլիս կը ծախուի Պ. Գասդրիտէսի դեղարանն, Քարաքէոյ թիւ 5 և ի Դեղագործական Մթերանոցն, Մեծ փողոց Ղալաթիոյ, 35, Կայսրան Պէշիքթաշի Թըրամուէյիցի։

Ծան. Մակսդրիսի դատարանն 3000 Ֆրանքի տուգանաց և դատին ծախուց դատապարտեց Պրուքնսման և Գոնսգանդոյն խմբագիրներն, այս դեղին դէմ գրած լինելուն համար։ Պուա-լը-Տիւբի վերաքննիչ ատեանը բոլորովին հաստատեց այս վճիռը։

(12 մայիս 1885)։

979

L'AVENIR DES FAMILLES ԼԱՎԸՆԵՒ ՏԷ ՖԱՄԻՅԼ

ԸՆՏԱՆԵԱՑ ԱՊԱԳԱՅՑ

Ապահովագրական Փոխադարձ Ընկերութիւն՝ Դրամագլխոյ վերակազմութեան համար 1880ին կազմեալ՝ ի Լիոն նօտար Միգիթիս որ Պէլէսի ստացած պայմանագրով

Ընկերութեան կեդրոնատեղին է 61, Ռէբիւպլիք փողոց, 61—Լիոն (Ֆրանսա)

Ապահովագրեալ դրամագլուխը 53 միլիոն ֆրանք

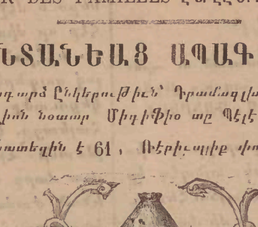

Մինչեւ յայսոր եղած վճարումներն են, 1,000,000 ֆրանք

Տարին չորս վիճակահանութիւն՝ Յունվար, Ապրիլ, Յուլիս և Հոկտեմբեր

Վարչական խորհուրդ. Պ. ՀԻՎԷՆ, բժիշկ ի Լիոն, Նախագահ.
Պ. ԱԼԼԷՆ, Նախկին անօրէն, հիմնագիր ընկերութեան, ի Լիոն.
ՕՏԷՖԻՆ, Նախկին շահսպ չորրորդ շրջանակի ի Լիոն.
ՊՈՊ, հասարակաց ի Լիոն. ԳԼԷՍԱՔԷ կալուածատեր ի Լիոն. ՄԱՌԴԵԼ, կալուածատեր ի Լիոն. ԴՈՒԹ, հասարակաց ի Լիոն. ՓԷՏԷՆ, ի Լիոն Մ. Ժ. ԳԱՆԷՆ, Հաշուակալ ի Լիոն, Հաշուեքննիչ. Մ. ԱԼԼԷՆ, տեսուչ պատուիրակ, ընդհանուր տնօրէն։

ԼԱՎԸՆԵՒ ՏԷ ՖԱՄԻՅԼ, ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆ, որ հաստատուած է նպաստելու համար փոքր խնայողութեան, արագ զարգացում մ'ունեցած է։ իւր նպատակն է որոշեալ պայմանագրի մէջ վերակազմել դրամագլուխն, կանխավճարներու հաւանականութեամբ։—Մուրհակներ կուտայ թէ՛ ի փոխարէն միայն վճարի մը և թէ՛ ամսական հաստատ վճարներու (կարելի է ստորագրել ամսական մինչեւ մէկ ֆրանքէ սկսեալ)։ Ապահովագրեալներ ունինք որոնք մէկ ֆրանք մի վճարած էին և երկու հարիւր ֆրանք ստացած են։

Վճարումնք կը կատարուին վիճակահանութեամբք, որք երեք ամիսն անգամ մը տեղի կ'ունենան ի կեդրոնատեղին ընկերութեան, ի ներկայութեան վարչական խորհրդին և շահակիցներու, հաշուական այնպիսի գործողութեամբք զոր ամէն մարդ կրնայ տեսնել։

Ընկերութեան գործառնութիւնները պէտք չէ շփոթել վիճակահանութեանց հետ ուր տոմսերը բնաւ արժէք չունին վիճակահանութենէն յետոյ։ Մեր մտա, ընդհանրապէս, ամէնուն ալ վճարումներն ապահովեալ է, քիչ մը կանուխ կամ քիչ մը ուշ, բան դիպուածի։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾԱՌՆՈՒԹԻՒՆԵՐ

Ընկերութեանս գործառնութիւնքը բաղմագիմի են, ինչպես Շարժական արժէքից և փոխ տրուած դրամագլխոյ ապահովագրութիւն, կորուստեալ դրամագլխոյ մի վերակազմութիւն, Նրաշխաւորութիւնք և Գիծակնքք փոխառութեանց և Ճարտարարուեստից և Վաճառականութեան մէջ գործածուած դրամագլխոյ։ Մանկանց համար Օժիտք, Հանգստեան մնուցիկ ծերութեան համար, Ցկեանս եկամուտներու կազմութիւն, և մի բան այն ամէն գործառնութիւնք որոց նպատակն է խնայողութիւն։

Այս արդիւնքը ձեռք բերելու համար, Ընկերութիւնս հաստատած է զանազան ապահովներ որոց վճարմունք տեղի կ'ունենան տարեկան մերձաւոր ժամանակաց մէջ, բան քաղաքանաց ապահովագրելոյն։

ՍԱԿԱԳԻՆ Ա.

Ամսական 1 ֆրանք, որ վճարուի միայն 60 ամիս, իրաւունք կուտայ 1000 ֆրանքի մուրհակի մը 10 թիւերով որոց ամէնքն ալ հետզհետէ կը մասնակցին ամէն բաշխման, մինչեւ ամբողջովին վճարուին 1000 ֆրանքին։ Մարդ կրնայ ստորագրել այնչափ անգամ 1000 ֆրանքնոց մուրհակի որչափ ամսական վճարէ մէկ ֆրանքնոց։

5 ֆրանքի ամսական բաժնի մը, որ 60 ամիս վճարուի, իրաւունք կուտայ, բան ընտրութեան ստորագրողին, 5000 ֆրանքի ընկերութեան արժեքիթի մը, կամ միմիայն 3000 ֆրանքի և 1 ֆրանքի պարտաթղթի մը, որք կը մասնակցին ամէն վիճակահանութեանց և պարգեւներուն, մինչեւ անգամ 50,000 ֆրանքի բաժնին։

Ի փոխարէն ամսական հինգ ֆրանքի, ստորագրողն իրաւունք ունի, բան իւր ընտրութեան

1 · 500 ֆրանքի, առանձնաշնորհեալ մուրհակ տոկոսներով որք տարուէ տարի կ'աւելնան մինչեւ ցվճարումն, կամ

2 · 5000 ֆրանքի, Մուրհակք Սակագին Ա., կամ վերջապէս

3 · 1000 ֆրանքի, Հիմնադրի մուրհակի մէկ տոսներորդով։

Ծան. Ընդհանուր գործակալ Հիմնադրի Մուրհակներն ստացան 80 ֆրանք շահաբաժին, և ներկայ տարեշրջանին մէջ, շահաբաժինը պիտի լինի 100 ֆրանք մէն մի թուղթի վրայ։

Ի փոխարէն ամսական 8 ֆրանքի, ստորագրողն բան իւր ընտրութեան իրաւունք ունի

3000 ֆրանքի, Մուրհակք Սակագին Ա. և առանձնաշնորհեալ Մուրհակի մը 500 ֆրանքէն վերարարելի, և տալով տոկոսներ որք երթալով կ'ամէն մինչեւ վճարման օրը։

Ծան. Կը մնայ միայն ի վճարել 1921 առանձնաշնորհեալ մուրհակ։

Ի փոխարէն ամսական 10 ֆրանքի, ստորագրողն իրաւունք ունի բան իւր ընտրութեան.

3000 ֆրանքի, Մուրհակք Սակագին Ա. և Պարտաթղթի մը, կամ 1877ի Գուտէի Ֆոնտիէն, կամ 1871ի Վիլ տը Բառիէն, կամ Ալիլ տը Մոնտէլլէն. (այս երեք արժէքներուն վճարելի են 400 ֆրանքէն) կամ 1883ի Օպլիկասիոն Ֆոնտիէ մը 500 ֆրանքոց, կամ վերջապէս

5000 ֆրանքի, Մուրհակք Սակագին Ա. և Բանանալի պարտաթղթի մը, շրջաբերութիւն 1888ի. Վերջապէս, ի փոխարէն ամսական 12 ֆրանքի, ստորագրողն բան իւր ընտրութեան իրաւունք ունի.

3000 ֆրանքի, Մուրհակք Սակագին Ա. ինչպէս նաեւ 1879ի Ֆոնտիէ. կամ Գոսիճեալ Օպլիկասիոնի մը, վճարելի 500 ֆրանքի, կամ վերջապէս Իբոդէքէս Օպլիկասիոնի մը (Գրէտի Ֆոնտիէին հետ միացուած և 1000 ֆրանքէն վճարելի)։

ՍԱԿԱԳԻՆ Բ.

Այս սակագնոյն մէջ, Մուրհակներն 500 ֆրանքէն վճարելի են մէկ տարիէն առ առաւելն միայն 25 տարուան ժամանակամիջոցի մը մէջ, կանխավճարներով որք տեղի կ'ունենան երեք ամիսն անգամ մը վիճակահանութեամբ։—Բռնիներն ամսական են և 2 ֆրանքի. առ առաւելն կը պահանջուի մինչեւ 15 տարի. կը գոգորին երբ մուրհակը վաստկի վիճակահանութեան մէջ։

ՍԱԿԱԳԻՆ Գ.

Այս սակագնոյն մէջ, մուրհակք վճարելի են մէկ տարիէն առ առաւելն մինչեւ 12 տարուան ժամանակամիջոցի մը մէջ, կանխավճարներով որք տեղի կ'ունենան ամէն տարի յունվարին, ապրիլին, յուլիսին և հոկտեմբերին. առաջին երեքն 100 ֆրանքէն և հոկտեմբերինն 500 ֆրանքէն։—Ամսական բռնիները 2 ֆրանքի են և միայն 30 ամիս վճարելի են։

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

ԼԱՎԸՆԵՒ ՏԷ ՖԱՄԻՅԼ ապահովագրական ընկերութիւն մ'է հաստատեալ բան հրամանագրոյն 1868 յունուար 22ի, և հետեւաբար կը գործէ ընդ հսկողութեամբ պետութեան։ Հեռի լինելով շահադիտական կամ առեւտրական ոչ և է գործէ, ոչ և է մտադիր ենթակայ չէ։

Իւր գանձած դրամն ընկերութիւնը կը գործածէ Պետական Արժէթղթոց, Գանձոց թուղթերու կամ Պետութեան, քաղաքաց և Նոնսանգաց երաշխաւորութիւնը կրող թուղթերու. այս գումարը բաւական է ապահովելու համար իւր շրջաբերութեան հանած բոլոր մուրհակներուն վճարումն, այնպէս որ մէն մի ստորագրող բոլորովին ապահով է ստանալու իւր ապահովագրութեանց ամբողջ գումարը։

Տեղեկութեանց և բաժանորդագրութեան համար դիմել առ Պետրոս Էֆ. Ամիարճեան, գործակալ Ընկերութեան ի Կ. Պոլիս, Թաշ խան, թիւ. 40, Պահէնգարաս, Պոլիս։

1081

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

„ՏՕՅԶԸՐ ԼՕՅՏ"

Ի ՊԷՌԼԻՆ

Շահաւոր պայմաններով կապահովագրէ ամէն տեսակ ապրանք, դրամած